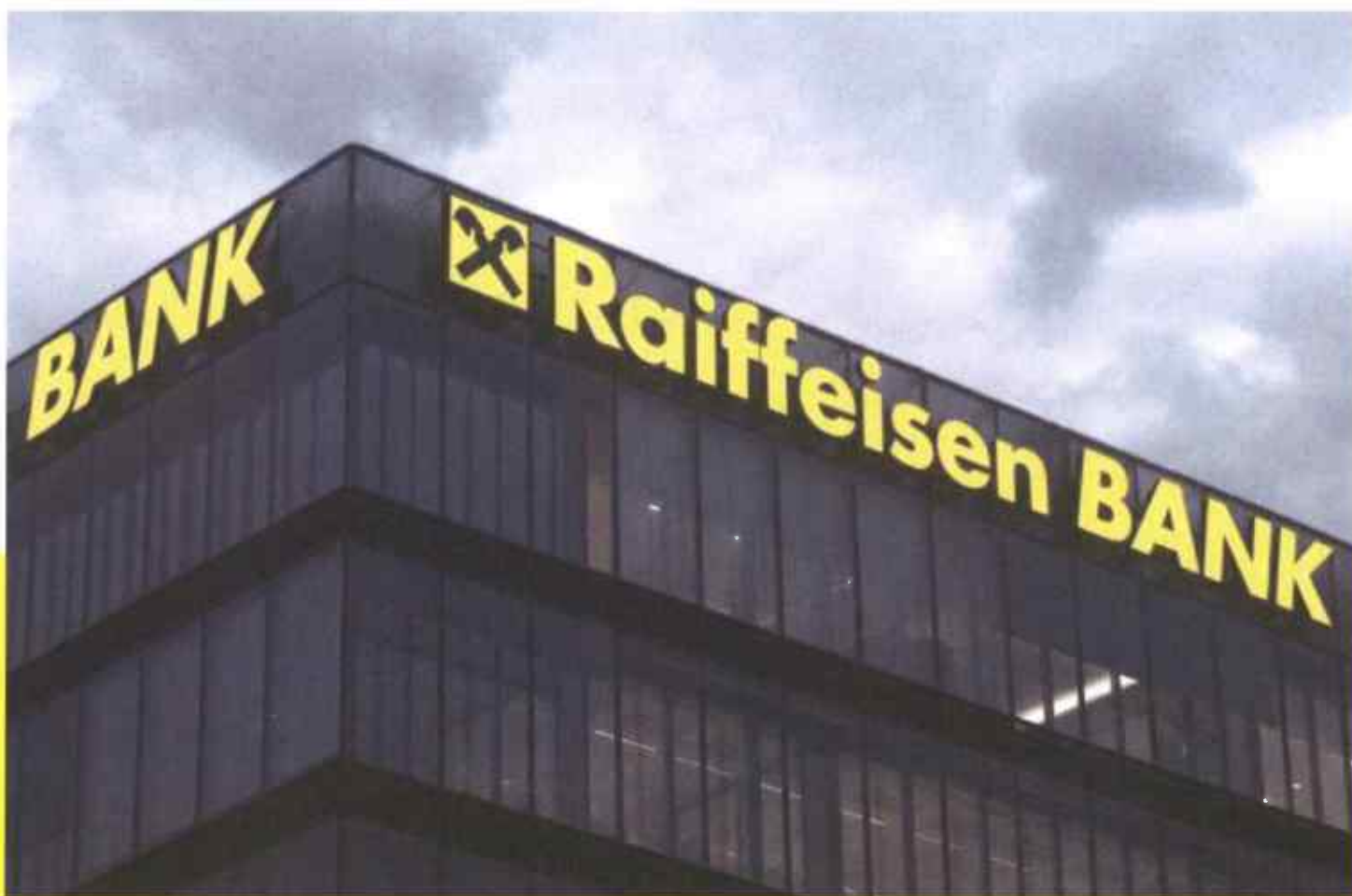

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE

Raiffeisen *BANK* dd Bosna i Hercegovina
na izvještajni datum 30.06.2023. godine

Sarajevo, septembar 2023

SADRŽAJ

0	Informativni sažetak	3
1	Sadržaj objavljenih podataka i informacija:	4
1.1	Poslovno ime i sjedište Banke	4
1.2	Vlasnička struktura i članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke	8
1.3	Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala ...	13
1.4	Stopa finansijske poluge	34
1.5	Likvidnosni zahtjevi	36
1.6	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	47
1.7	Neopterećena (nezaložena) i opterećena (založena) imovina banke	50
1.8	Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolaterali	52

0 Informativni sažetak

Banka utvrđuje i sačinjava podatke odnosno informacije koje su definisane Zakonom o bankama (Službene novine FBiH, broj 27/17) (u daljem tekstu: Zakon), član. 111. (Objavljivanje podataka) i član 248. (Donošenje i objavljivanje podzakonskih akata), te Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke (Službene novine FBiH, broj 39/21) (u daljem tekstu: Odluka).

Prema Zakonu o bankama (Službene novine FBiH, broj 27/17), član. 111, Banka je dužna, najmanje jednom godišnje, da javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju, a najmanje podatke o:

- a) kapitalu i adekvatnosti kapitala banke,
- b) vlasničkoj strukturi, članovima nadzornog odbora i upravi banke,
- c) drugim činjenicama u skladu sa propisima Agencije.

Uprkos gore navedenoj činjenici da banka procjenjuje potrebu za objavljivanjem podataka i informacija, Banka je dužna da objavljuje podatke i informacije češće od jednom godišnje, a najmanje polugodišnje ukoliko ispunjava jedan od sljedećih kriterija:

- a) konsolidovana neto bilansna aktiva banke prelazi dvije milijarde KM,
- b) četverogodišnji prosjek ukupne neto bilansne aktive banke prelazi vrijednost od 20% četverogodišnjeg prosjeka bruto domaćeg proizvoda (BDP) Bosne i Hercegovine

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koje nisu materijalno značajne, kao i podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utiče na konkurentski položaj, te banke na tržištu i podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa banke.

Agencija za bankarstvo (u daljem tekstu: FBA) je bliže propisala sadržaj podataka i informacija kao i uslove, način i rokove njihovog objavljivanja u Odluci o objavljivanju podataka i informacija Banke odnosno Uputstvu za objavljivanje podataka i informacija Banke.

Odlukom se propisuju minimalni zahtjevi za sadržaj podataka, odnosno informacija koje je banka dužna da objavljuje u skladu sa Zakonom, kao i uslovi, način i rokovi njihovog objavljivanja.

Ako objavljeni podaci, odnosno informacije ne prikazuju sveobuhvatan rizični profil banke, Banka je u skladu sa Odlukom dužna da objavi i dodatne materijalno značajne informacije, odnosno podatke kojima se učesnicima na finansijskom tržištu omogućava sveobuhvatni prikaz rizičnog profila Banke, a koje nisu zaštićene ili povjerljive. Banka je dužna da osigura redovno, a najmanje jednom godišnje, tačno, adekvatno i pravovremeno objavljivanje podataka i informacija.

U nastavku Banka objavljuje podatke i informacije na izvještajni datum 30.06.2023. godine (u hiljadama KM) koji su javno dostupni na internet stranici www.raiffeisenbank.ba.

1 Sadržaj objavljenih podataka i informacija:

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnim zahtjevima prethodno navedene Odluke.

1.1 Poslovno ime i sjedište Banke

RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA (u daljem tekstu: Banka) sa sjedištem u ul. Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, Novo Sarajevo, podliježe zahtjevima za objavu te nastavno na navedeno iz informativnog sažetka objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju. Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 30.06.2023. godine:

Ukupno (FBiH, RS i BD):

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	6	13	20
Mostar	1	6	6	13
Tuzla	1	4	11	16
Bihać	1	5	2	8
Banja Luka	1	5	13	19
Zenica	1	6	8	15
Ukupno	6	32	53	91

FBiH:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice/ Filijale	Podružnice/ Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	5	12	18
Mostar	1	5	6	12
Tuzla	1	2	9	12
Bihać	1	5	2	8
Zenica	1	6	7	14
Ukupno	5	23	36	64

RS:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	0	1	1	2
Mostar	0	1	0	1
Tuzla	0	1	2	3
Banja Luka	1	5	13	19
Zenica	0	0	1	1
Ukupno	1	8	17	26

BD:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
GP/F Tuzla BD	0	1	0	1
TOTAL	0	1	0	1

Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 30.06.2023. godine:

Red. br.	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	Glavna podružnica/ filijala SARAJEVO	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
2	Podružnica/Filijala Centar	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
3	Agencija Unitic	Fra Anđela Zvizdovića br.1	71000 Sarajevo	F
4	Podružnica/Filijala Skenderija	Valtera Perića br.20	71000 Sarajevo	F
5	Agencija Stari Grad	Štrosmajerova br.10	71000 Sarajevo	F
6	Agencija Titova	Maršala Tita br.11	71000 Sarajevo	F
7	Agencija Ciglane	Merhemića trg bb	71000 Sarajevo	F
8	Podružnica/Filijala Novo Sarajevo	Kolodvorska br.12	71000 Sarajevo	F
9	Agencija Vogošća	Jošanička br.27 A	71320 Vogošća	F
10	Agencija Ilijaš	126. Ilijaške brigade br.47	71380 Ilijaš	F
11	Agencija Novi Grad	Trg međunarodnog prijateljstva bb	71000 Sarajevo	F
12	Agencija Otoka	Gradačačka br.1	71000 Sarajevo	F
13	Agencija Hrasno	Azize Šaćirbegović bb	71000 Sarajevo	F
14	Podružnica/Filijala Ilidža	Rustempašina bb	71210 Ilidža	F
15	Agencija Hrasnica	Halid Bega Hrasnice br.10	71212 Hrasnica	F
16	Agencija Istočno Sarajevo	Spasovdanska bb	71123 Istočno Novo Sarajevo	RS
17	Agencija Hadžići	Hadželi br.115	71240 Hadžići	F
18	Agencija Dobrinja	Bulevar Branilaca Dobrinje br.10	71000 Sarajevo	F
19	Podružnica/Filijala Pale	4. Juni br.17	71420 Pale	RS
20	Podružnica/Filijala Goražde	Titova bb	73000 Goražde	F
21	Glavna podružnica/filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
22	Podružnica/Filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
23	Agencija Mostar 2	Fejićeva bb	88000 Mostar	F
24	Podružnica/Filijala Konjic	Suhi do bb	88400 Konjic	F
25	Podružnica/Filijala Čitluk	Broćanski trg br.1	88260 Čitluk	F
26	Agencija Čapljina	Braće Radića bb	88300 Čapljina	F
27	Podružnica/Filijala Široki Brijeg	Ulica pobijenih franjevaca br.3	88220 Široki Brijeg	F
28	Agencija Grude	Mate Bobana br.2 b	88340 Grude	F
29	Agencija Ljubuški	Petra Barbarića br.1	88320 Ljubuški	F
30	Agencija Posušje	Fra Grge Martića br.47	88240 Posušje	F
31	Podružnica/Filijala Trebinje	Vuka Mićunovića bb	89101 Trebinje	RS
32	Podružnica/Filijala Livno	Trg Kralja Tomislava bb	80101 Livno	F
33	Agencija Tomislavgrad	Brigade kralja Tomislava bb	80240 Tomislavgrad	F
34	Glavna podružnica/filijala Tuzla	15. Maja bb	75000 Tuzla	F
35	Podružnica/Filijala Tuzla	15. Maja bb	75000 Tuzla	F
36	Agencija Živinice	Tuzlanskih odreda bb	75270 Živinice	F

37	Agencija Lukavac	Armije R BiH bb	75300 Lukavac	F
38	Agencija Tuzla 1	Prve inženjerske brigade bb	75000 Tuzla	F
39	Agencija Banovići	Alije Izetbegovića br.54	75290 Banovići	F
40	Podružnica/Filijala Tuzla 2	Univerzitetska br.16	75000 Tuzla	F
41	Agencija Gračanica	22. Divizije bb	75320 Gračanica	F
42	Agencija Gradačac	Husein Kapetana Gradašćevića bb	76250 Gradačac	F
43	Agencija Srebrenik	Radnička bb	75350 Srebrenik	F
44	Podružnica/Filijala Bijeljina	Karađorđeva bb	76300 Bijeljina	RS
45	Agencija Zvornik	Svetog Save bb	75400 Zvornik	RS
46	Agencija Ugljevik	Jednostanka br.20	76330 Ugljevik	RS
47	Podružnica/Filijala Brčko	Rejsa Džemaludina Čauševića br.10	76100 Brčko	BD
48	Agencija Orašje	III -Treća ulica br.33	76270 Orašje	F
49	Agencija Odžak	Titova br.44	75290 Odžak	F
50	Glavna podružnica/filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
51	Podružnica/Filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
52	Podružnica/Filijala Cazin	Cazinskih brigada bb	77220 Cazin	F
53	Podružnica/Filijala Velika Kladuša	Maršala Tita "Diletacija" C	77230 V. Kladuša	F
54	Podružnica/Filijala Sanski Most	Muse Čazima Ćatića br.24	79260 S.Most	F
55	Agencija Ključ	Branilaca BiH bb	79280 Ključ	F
56	Podružnica/Filijala Bosanska Krupa	Trg Alije Izetbegovića bb	77240 Bos. Krupa	F
57	Agencija Bužim	Generala Izeta Nanića bb	77245 Bužim	F
58	Glavna podružnica/filijala BANJA LUKA	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
59	Podružnica/Filijala Banja Luka	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
60	Agencija Banja Luka	Milana Tepića br.11	78000 Banja Luka	RS
61	Agencija Derviši	Branka Popovića br.310	78000 Banja Luka	RS
626	Podružnica/Filijala Banja Luka 2	Vojvode Stepe Stepanovića bb	78000 Banja Luka	RS
63	Agencija Laktaši	Karađorđeva bb	78250 Laktaši	RS
64	Agencija Mrkonjić Grad	Trg kralja Petra I Karađorđevića br.19	70260 Mrkonjić Grad	RS
65	Agencija Kotor Varoš	Cara Dušana bb	78220 Kotor Varoš	RS
66	Agencija Banja Luka 3	Bulevar Vojvode Stepe Stepanovića br.132	78000 Banja Luka	RS
67	Podružnica/Filijala Prijedor	Majora Milana Tepića bb	79101 Prijedor	RS
68	Agencija Kozarska Dubica	Svetosavska br.7	79240 K. Dubica	RS
69	Agencija Novi Grad	Miće Šurlana br.22	79220 N.Grad	RS
70	Podružnica/Filijala Gradiška	Vidovdanska bb	78400 Gradiška	RS
71	Agencija Prnjavor	Svetog Save br.25	78430 Prnjavor	RS
72	Podružnica/Filijala Doboj	Svetog Save br.2	74000 Doboj	RS
73	Agencija Derventa	Nikole Tesle br.28	74400 Derventa	RS

74	Agencija Modriča	Cara Lazara br.5	74480 Modriča	RS
75	Agencija Brod	Svetog Save br.27	74450 Brod	RS
76	Agencija Šamac	Na uglu ulica Njegoševa i Cara Lazara	76230 Šamac	RS
77	Glavna podružnica/ filijala ZENICA	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
78	Podružnica/Filijala Zenica	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
79	Agencija Zenica 1	Londža br.90	72000 Zenica	F
80	Agencija Zenica 2	Kamberovića polje bb	72000 Zenica	F
81	Agencija Zavidovići	ugao ulica Dr.Pinkasa Bandta i S.Bega. Bašagića	72220 Zavidovići	F
82	Agencija Žepče	Stjepana Tomaševića bb	72230 Žepče	F
83	Podružnica/Filijala Kakanj	Alije Izetbegovića bb	72240 Kakanj	F
84	Podružnica/Filijala Vitez	Poslovni Centar 96-2	72250 Vitez	F
85	Agencija Kiseljak	Josipa Bana Jelačića bb, PC TIBRA	71250 Kiseljak	F
86	Podružnica/Filijala Visoko	Alije Izetbegovića br.1	71300 Visoko	F
87	Podružnica/Filijala Tešanj	Titova br.2	74260 Tešanj	F
88	Agencija Jelah	Jelah bb	74264 Jelah	F
89	Agencija Teslić	Karađorđeva br.1	74270 Teslić	RS
90	Podružnica/Filijala Travnik	Konatur bb	72270 Travnik	F
91	Agencija Bugojno	Bosanska br.4	70230 Bugojno	F

1.2 Vlasnička struktura i članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Banka objavljuje sljedeće informacije:

- a) spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu banke ili glasačkim pravima u banci;
- b) o članovima nadzornog odbora i uprave banke i njihove ažurne biografije;
- c) broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi nadzornog odbora i uprave banke značajne s obzirom na veličinu, internu organizaciju i vrstu, obim i složenost poslova koje obavlja;
- d) politike za izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke;
- e) o članovima odbora za reviziju i njihove ažurne biografije;
- f) o članovima odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor (odbor za imenovanja, odbor za rizike, odbor za naknade i dr.), kao i učestalost zasjedanja tih odbora;
- g) način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije;
- h) imenovanog društva za reviziju finansijskih izvještaja.

Vlasnička struktura			
Red. br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100,00	/

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Nadzornog odbora Banke
1.	Peter Jacenko	www.raiffeisenbank.ba
2.	Markus Kirchmair	www.raiffeisenbank.ba
3.	Markus Plank	www.raiffeisenbank.ba
4.	Elisabeth Geyer - Schall	www.raiffeisenbank.ba
5.	Johannes Kellner	www.raiffeisenbank.ba
6.	Jasmina Selimović	www.raiffeisenbank.ba
7.	Zinka Grbo	www.raiffeisenbank.ba

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Uprave Banke
1.	Rainer Schnabl, predsjednik Uprave	www.raiffeisenbank.ba
2.	Edin Hrnjica, član Uprave	www.raiffeisenbank.ba
3.	Andreea Achim, član Uprave	www.raiffeisenbank.ba
4.	Mirha Krivdić, član Uprave	www.raiffeisenbank.ba
5.	Kreshnik Halili, član Uprave	www.raiffeisenbank.ba

Red.br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Peter Jacenko	0	4	0	4	0
2.	Markus Kirchmair	0	4	0	4	0
3.	Markus Plank	0	1	0	1	0
4.	Elisabeth Geyer Schall	0	4	0	4	0
5.	Johannes Kellner	0	1	0	1	0
6.	Jasmina Selimović	3	1	0	1	1
7.	Zinka Grbo	2	1	0	1	0
8.	Rainer Schnabl	2	0	1	0	0
9.	Edin Hrnjica	2	1	1	1	0
10.	Andreea Achim	1	2	1	2	0
11.	Mirha Krivdić	2	1	1	1	1
12.	Kreshnik Halili	1	0	1	0	0

Banka u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Uprave i nosioca ključnih funkcija, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Uprave Banke i nosioca ključnih funkcija, u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja koje se odnose na pribavljanje prethodne saglasnosti FBA za imenovanje članova Uprave banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- kriteriji i postupci za procjenu predloženih i imenovanih članova Uprave Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije člana Uprave Banke;
- mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjereni za obavljanje funkcije;
- kriteriji i postupci za procjenu nosioca ključnih funkcija u Banci, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije i

d) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke c) nisu primjerena za obavljanje funkcije.

Politike i procedure definišu:

- a) postupak koji se primjenjuje kod izbora, imenovanja, ponovnog imenovanja i planiranja zamjena članova Uprave Banke;
- b) da Odbor za imenovanja, odnosno Nadzorni odbor Banke, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, vještine, sposobnosti i iskustvo članova Uprave Banke, te Uprave Banke kao cjeline i o procjeni izvještava Nadzorni odbor Banke;
- c) interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;
- d) interne funkcije koje su odgovorne za pružanje podrške Nadzornom odboru Banke, odnosno Odboru za imenovanja u postupku procjene članova Uprave Banke;
- e) znanje, sposobnosti, iskustva, vještine, nezavisnost, spremnost i mogućnost posvećivanja dovoljno vremena u radu Uprave Banke i ostale uslove za obavljanje funkcije člana Uprave Banke;
- f) dokumentaciju koju član Uprave Banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- g) slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- h) obavezu članova Uprave Banke o redovnom godišnjem obavještanju Banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- i) uslove i načine dodatnog usavršavanja članova Uprave Banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova Uprave Banke;
- j) ciljeve Banke u pogledu raznolikosti Uprave Banke;
- k) finansijske i ljudske resurse za obuku i osposobljavanje članova Uprave Banke; lica, način i rokove za obavještanje FBA o postupanju u skladu sa odredbama ove Politike I procedure, odnosno o svim materijalno značajnim informacijama koje mogu negativno utjecati na ispunjavanje uslova za članove Uprave Banke i
- l) način dokumentovanja postupka procjene članova Uprave Banke.

Dodatno, Banka u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Nadzornog odbora Banke, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Nadzornog odbora Banke u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja vezano za izbor članova nadzornog odbora banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- a) kriteriji i postupci za procjenu ispunjavanja uslova predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora Banke, uključujući i nezavisne članove;
- b) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjerena za obavljanje funkcije;

Politike i procedure definišu:

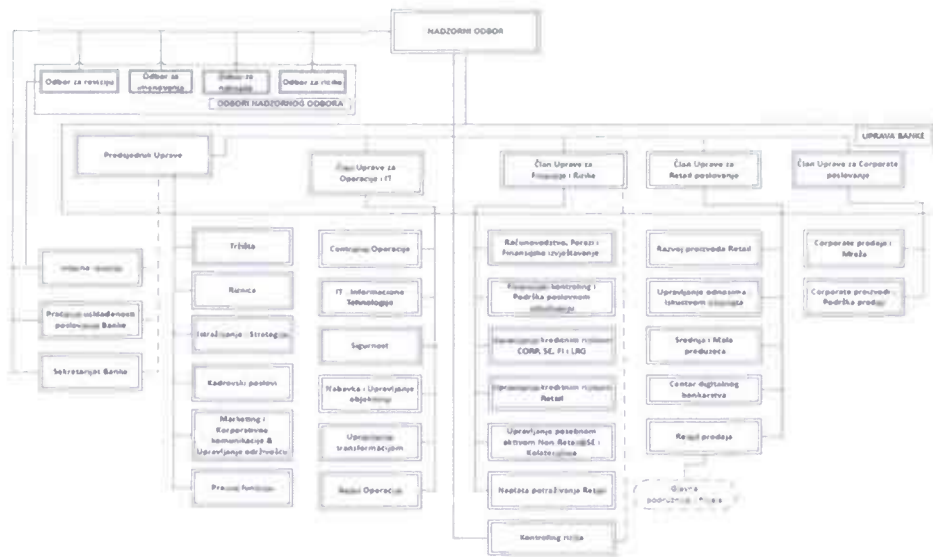
- a) postupak koji se primjenjuje kod izbora, imenovanja, ponovnog imenovanja i planiranja zamjena članova Nadzornog odbora Banke;
- b) da odbor za imenovanja, odnosno nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, vještine, sposobnosti i iskustvo članova nadzornog odbora, te nadzornog odbora kao cjeline i o procjeni izvještava taj organ;
- c) interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;

- d) interne funkcije koje su odgovorne za pružanje podrške Nadzornom odboru, odnosno Odboru za imenovanja u postupku procjene članova Nadzornog odbora Banke;
- e) znanje, sposobnosti, iskustva, vještine, nezavisnost, spremnost i mogućnost posvećivanja dovoljno vremena u radu Nadzornog odbora Banke i ostale uslove za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora Banke;
- f) dokumentaciju koju član organa banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- g) aktivnosti koje treba poduzeti u slučaju izbora članova nadzornog odbora, u pogledu informisanja dioničara o uslovima za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora i kriterijima koje to lice mora ispunjavati za obavljanje funkcije, prije njegovog izbora;
- h) slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- i) obavezu članova organa banke o redovnom godišnjem obavještanju banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- j) uslove i načine dodatnog usavršavanja članova organa banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova organa banke;
- k) ciljeve Banke u pogledu raznolikosti Nadzornog odbora Banke;
- l) definisane adekvatne finansijske i ljudske resurse za obuku i osposobljavanje članova Nadzornog odbora Banke;
- m) lica, načina i rokova za obavještanje FBA o postupanju u skladu sa odredbama ove odluke, odnosno o svim materijalno značajnim informacijama koje mogu negativno utjecati na ispunjavanje uslova za članove organa banke i
- n) način dokumentovanja postupka procjene članova Nadzornog odbora Banke.

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Web lokacije na kojoj se nalaze kratke biografije članova Odbora za reviziju
1.	Alda Shehu	www.raiffeisenbank.ba
2.	Meliha Bašić	www.raiffeisenbank.ba
3.	Biljana Ekinović	www.raiffeisenbank.ba

Članovi ostalih odbora Nadzornog Odbora, ukoliko su uspostavljeni u Banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Peter Jacenko	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti Odbora za imenovanja, ali bar jednom godišnje.
2.	Markus Plank	
3.	Zinka Grbo	
Odbor za rizike		Odbor za rizike
1.	Markus Kirchmair	Sastanke Odbora za rizike saziva predsjednik kad god je potrebno vršiti aktivnosti i nadležnosti Odbora za rizike, ali najmanje četiri puta godišnje.
2.	Jasmina Selimović	
3.	Peter Jacenko	
Odbor za naknade		Odbor za naknade
1.	Jasmina Selimović	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti REMCO-a, a najmanje jednom godišnje.
2.	Markus Kirchmair	
3.	Elisabeth Geyer-Schall	

Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije:

Slika 1. Organizacijski dijagram Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina 30.06.2023. godine;

Funkcija interne revizije je organizovana kao poseban organizacioni dio Banke, funkcionalno i organizacijski nezavisan o aktivnostima koje revidira i o drugim organizacionim dijelovima Banke.

Rukovodilac Interne revizije (kao nezavisne funkcije Banke) za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke čime se njegov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodilac Interne revizije kreira tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje, a koje dostavlja Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke i najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju.

Poveljom Interne revizije su definisani minimalni standardi za protok informacija između lokalnih Rukovodioca Interne revizije i Nadzornog odbora/Odbora za reviziju su kako slijedi:

- ✓ Bilateralni sastanak Rukovodioca Interne revizije sa Predsjednikom Nadzornog odbora jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku Nadzornog odbora najmanje jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku Odbora za reviziju najmanje jednom godišnje;

Odjeljenje Interne revizije je na dan 30.06.2023. godine, pored Direktora Interne revizije, brojalo 10. stručno osposobljenih uposlenika.

Imenovano društvo za reviziju:

Skupština Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina, održana 30.06.2021. godine, uz prethodno odobrenje Agencije za bankarstvo Federacije BiH, izvršila je izbor:

- Deloitte d.o.o. za reviziju, za obavljanje revizije finansijskih izvještaja Banke kao i revizije procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma sa stanjem na dan 31.12.2021., 31.12.2022., 31.12.2023. i 31.12.2024. godine,
- PRICEWATERHOUSECOOPERS d.o.o. Sarajevo za obavljanje revizije informacionog sistema Banke na dan 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine.

1.3 Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital, kapitalne zahtjeve, adekvatnost regulatornog kapitala, zaštitne slojeve kapitala i finansijsku polugu.

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na kapital su:

a) iznos regulatornog (priznatog) kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke sa pregledom pojedinih elemenata kapitala;

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	550,533
1.1	OSNOVNI KAPITAL	505,549
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	505,549
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	251,640
1.1.1.1.1	Plaćeni instrumenti kapitala	247,167
1.1.1.1.2	Premija na dionica	4,473
1.1.1.1.2	Zadržana dobit	294,873
1.1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	
1.1.1.1.3.1	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	267
1.1.1.1.3.2	Ostale rezerve	1,230
1.1.1.1.4	(-) Ostala nematerijalna imovina	-26,616
1.1.1.1.5	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-4,471
1.1.1.1.6	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-11,374
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	44,984
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	44,984

b) opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala;

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
1.	Emitent	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija sa % učešća od 100,00%	The European Fund for Southeast Europe S.A. , SICAV-SIF
1.1.	Jedinstvena oznaka	BARFSNR00003 ISIN	549300D2UDHX6IFJBJ 16 LEI oznaka
	Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Pojedinačnoj	Pojedinačnoj

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	247.167 KM	44.984 KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	250,00 KM	NP
5.1.	Emisiona cijena	NP	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital	Obaveza - amortizovana vrijednost
7.	Datum izdavanja instrumenta	Prvo izdavanja instrumenta: 07.11.1992. godine; dodatna naknadna izdanja nakon navedenog datuma	Inicijalni Ugovor 14.11.2022.
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez datuma dospijeća	Sa datumom dospijeća
8.1.	Inicijalni datum dospijeća	Bez dospijeća	18.11.2032. godine
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	NE	NE
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP	NP
	Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi	NP
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP	Marža iznosi 5,5% p.a. Kamatna stopa je 6M EURIBOR uvećan za iznos marže
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP	NP
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	NP
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	NP
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	NE	NP

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. Br.	Stavka		
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni	NP
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	NP	NP
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	NP	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NE	NE
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti	NP	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema povjeriocima	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema nepodređenim povjeriocima
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NE	NE
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP	NP

c) opis svih ograničenja koji se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog (priznatog) kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ova ograničenja odnose.

Odluka o izračunavanju kapitala Banke sadrži inovirani koncept regulatornog kapitala u odnosu na postojeći regulatorni okvir i faktičko stanje u bankarskom sistemu u BiH. Dodatno, ovom odlukom se bliže utvrđuju minimalni standardi kapitala i minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa za upravljanje kapitalom koji je Banka dužna da osigura, kontinuirano održava i provodi, kao i dodatne mjere zaštite kapitala.

Postupajući u skladu sa Odlukom i propisanim zahtjevima Banka mora u svakom trenutku ispunjavati propisane kapitalne zahtjeve za redovni osnovni kapital, osnovni kapital i regulatorni kapital. Odluka o izračunavanju kapitala propisuje sljedeće kapitalne zahtjeve:

- a) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%;
- b) stopu osnovnog kapitala od 9%;

- c) stopu regulatornog kapitala od 12%;

Pored zakonom propisanih minimalnih stopa kapitala, Banka održava stope u skladu sa SREP zahtjevom Agencije.

U podzakonskom aktu, član 39. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala na način da zaštitni sloj za očuvanje kapitala banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6% nastavno na član 37. Odluke.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka sačinjava izvještajni Obrazac KA 3 - Stope kapitala i nivoi kapitala i Obrazac FP - Izračun stope finansijske poluge (C 47.00), te iste dostavlja regulatoru kvartalno do narednog mjeseca po isteku kvartala. Pored navedenog, Banka na mjesečnoj osnovi vrši praćenje i usklađivanje svog poslovanja sa ciljem održavanja koeficijenata u propisanim ograničenjima.

Banka u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala prepoznaje regulatorna usklađenja na izvještajni datum u vidu nematerijalne imovine, odgođenih poreznih sredstava, direktnih ili indirektnih ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja.

Banka je na izvještajni datum 30.06.2023. godine raspolagala sa sljedećim regulatornim usklađenjima:

- ✓ Ostala nematerijalna imovina u ukupnom iznosu od 26,616 hiljada KM, od kojih se najveći dio odnosi na prava na inovacije, patente i licence te kupljeni softver;
- ✓ Odgođena porezna sredstava 4,471 hiljada KM;
- ✓ Direktna ili indirektna ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja u iznosu od -11,374 hiljada KM. Značajna ulaganja Banke u finansijski sektor iznose 11,374 hiljada KM, od čega se najvećim dijelom ista odnose na značajno ulaganje u Raiffeisen Leasing doo Sarajevo u iznosu od 10,051 hiljada KM.

Podaci, odnosno informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala su:

a) iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup) za svaku kategoriju izloženosti;

b) iznos kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja (isporuke);

c) iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, sa posebnim objavljivanjem iznosa kapitalnog zahtjeva za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata, dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definirana Odlukom o velikim izloženostima, kapitalnog zahtjeva za devizni rizik i kapitalnog zahtjeva za robni rizik;

d) iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup);

e) dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja;

f) stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala);

Banka pri izračunu adekvatnosti kapitala i izloženosti riziku koristi standardizovani pristup u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke.

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	45,625	5,475
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	24,017	2,882
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	3,524	423
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	200,985	24,118

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	653,520	78,423
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1,242,402	149,088
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	282,359	33,883
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	20,839	2,501
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	203	24
16.	Ostale izloženosti	134,075	16,089
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		312,906
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		-
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		9,657
19.1	Kapitalni zahtjev za devizni rizik		9,657
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		32.390
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		17,09%
22.	Stopa osnovnog kapitala		17,09%
23.	Stopa regulatornog kapitala		18,61%

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

a) definicije pojmova izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, i izloženosti u kašnjenju (past due), za računovodstvene potrebe;

Plasmani u statusu neizmirenja obaveza (dužnici su došli u značajne finansijske probleme ili se očekuje kašnjenje u izmirivanju obaveza) zahtijevaju poseban tretman te su isti u nadležnosti odjela za Upravljanje posebnom aktivom Non-Retail & SE i Kolaterali i Naplata potraživanja Retail. Poslovanje s ranije navedenom grupom klijenata kao i naplata dospjelih dugovanja ima značajnu ulogu u samom obračunu očekivanih kreditnih gubitaka.

Pravovremen transfer klijenata u nadležnost jedinice Upravljanje posebnom aktivom Non Retail & SE i Kolaterali, odnosno rano uključivanje, Banka je obezbijedila kroz funkciju jedinice Upravljanje kreditnim rizikom, CORP, SE, FI i LRG.

Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ Vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlastitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala izuzimajući transakcije kod kojih je primarni izvor otplate prodaja finansirane robe ili prodaja finansirane imovine;
- ✓ Kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti za pravna lica je EUR 500,00 i 1% od ukupno ugovorenih kreditnih plasmana. Prag materijalnosti računa se uzimajući u obzir dospjeli, neplaćeni dug dužnika prema Banci u odnosu na ukupnu bilansnu izloženost/obavezu dužnika.

Za Retail portfolio defaultna definicija i nivoi statusa neizmirenja obaveza, te pravila za oporavak, odnosno, povratak klijenta u prihodujući portfolio, decidno su definisana u Uputstvu za tretman default-a. Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlastitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala;
- ✓ kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti za fizička lica je EUR 100,00 i 1% od plasmana, pri čemu je važno naglasiti da status neizmirenja jedne partije znači status neizmirenja obaveza za partije sličnih karakteristika, a u konačnici i status neizmirenja obaveza na nivou klijenta u slučaju da eksponiranost partija u statusu neizmirenja obaveza čini 20% ili više ukupne eksponiranosti klijenta. Dodjela statusa neizmirenja obaveza je na nivou partije/proizvoda uz primjenu efekta povlačenja 20% tzv. pulling cross default.

b) opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke;

Banka je u obavezi primjenjivati metodologiju rezervisanja za kreditne gubitke prema Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka od 01.01.2018. godine primjenjuje Međunarodni standard finansijskog izvještavanja – MSFI 9 koji propisuje novi model očekivanih kreditnih gubitaka za prepoznavanje i mjerenje rezervisanja, a ima za cilj ubrzati prepoznavanje gubitaka uz zahtjev rezervisanja za pokrivanje već nastalih gubitaka, kao i gubitaka koji se očekuju u budućnosti.

Metode i procesi obračuna očekivanih kreditnih gubitaka definisani su za sve segmente poslovanja Banke na koje se odnosi kreditni rizik i vrši se na imovinu podložnu kreditnom riziku koja je klasifikovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod. U ostalim slučajevima imovina se iskazuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. MSFI 9 obračun očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se i na sve vanbilansne finansijske instrumente koji su klasifikovani po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod.

MSFI 9 prepoznaje tri nivoa očekivanih kreditnih gubitaka zavisno od procjene obima kreditnog umanjivanja od prvobitnog priznavanja finansijskog instrumenta.

Kada kreditni rizik za finansijski instrument nije značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak 12-mjesečnom očekivanom kreditnom gubitku. Navedeni instrument pripada nivou 1 kreditnog rizika.

Kada je kreditni rizik za finansijski instrument značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku. Navedeni instrument pripada nivou 2 kreditnog rizika, sve dok nije u statusu neizmirenja obaveza, čime prelazi u nivo kreditnog rizika 3. Pored navedenih nivoa, definisana je i imovina koja je kupljena ili nastala finansijska imovina sa kreditnim gubitkom i obilježava se kao POCI imovina.

Segment aktive Non retail obuhvata korporativna i mala i srednja pravna lica, državne institucije i institucije lokalne samouprave, te banke i druge finansijske institucije, fizička lica koja u skladu sa standardima RBI Group pripadaju segmentu aktive Non Retail.

Procjena da li da se priznaju cjeloživotni očekivani kreditni gubici zasniva se na značajnom povećanju vjerovatnoće ili rizika od neizvršenja obaveza i ista se vrši na pojedinačnoj tj. individualnoj osnovi. Očekivani kreditni gubici se obračunavaju kao zbir marginalnih gubitaka koji se javljaju u svakom vremenskom periodu na datum bilansa stanja.

Na svaki datum izvještavanja se vrši provjera da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta od početnog priznavanja. Provjera se vrši na nivou pojedinačne partije/okvirnog ugovora koristeći kvantitativne i kvalitativne informacije.

Kvantitativni faktor povećanja kreditnog rizika jeste povećanje PD-a između datuma izvještavanja i datuma početnog priznavanja. PD prag je podešen na 250%, ali je vremenski zavisna.

Kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika navedeni su u MSFI 9 B.5.5.17 odjeljku te su uglavnom sadržani u internom ratingu klijenata. Dodatni kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su Credit Risk status (CRS)

status, Forbearance flag i 30 dana kašnjenja te oni predstavljaju trigger za prelazak izloženosti u nivo kreditnog rizika 2. Pored rejtinga, kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su holistički pristup (primjena Special Risk Factor-a), značajne promjene ugovora, eksterni tržišni indikatori i ostali faktori.

Izračuni očekivanih kreditnih gubitaka se baziraju na četiri komponente:

- Ekspozicija u defaultu (EAD) - procjena ekspozicije za slučaj defaulta na neki datum u budućnosti, uzimajući u obzir očekivane promjene u ekspoziciji nakon datuma izvještavanja, uključujući otplatu glavnice i kamata i očekivana povlačenja neiskorištenih sredstava.
- Vjerovatnoća defaulta (PD) - procjena vjerovatnoće defaulta u određenom vremenskom periodu.
- Gubitak na datum defaulta (LGD) - procjena gubitka usljed defaulta. Baziran je na razlici između ugovorenih novčanih tokova i onih koje kreditor očekuje da će primiti, uključujući naplatu od kolaterala. Obično se iskazuje kao procenat od EAD-a.
- Diskontna stopa – ona se koristi za diskontovanje očekivanih gubitaka u sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu (EKS).

Pored bilansnih, vanbilansni finansijski instrumenti su također uključeni u izračun očekivanih kreditnih gubitaka. Da bi se odrazio mogući rizik koji proizlazi iz povlačenja vanbilansne izloženosti, banka koristi modele koji predviđaju vjerovatnoću povlačenja određenih vanbilansnih sredstava i konverzije u bilansni finansijski instrument. Rezultat jeste izračun EAD koeficijenta (EAD coeff) koji se množi sa vanbilansnom ekspozicijom kako bi se dobio rizični dio vanbilansne ekspozicije koji dalje služi za izračun ECL-a.

EAD model se razvija samo za portfolije višeg rizika (tj. Corporate i SMB), pošto drugi portfoliji (FI, LRG, SOV) obično nemaju proizvode sa vanbilansnim izloženostima i stoga ne zahtijevaju EAD modeliranje (tj. EAD je jednak iskorištenom iznosu).

Vjerovatnoća default-a - PD

RBI grupacija ima jedinstven i unificiran pristup rangiranju svih SMB i Corporate klijenata u svim mrežnim bankama. Statistički modeli su razvijeni u skladu sa zahtjevima Basel II Internal Rating Based Approach (IRB). IRB rating modeli su osnova za izračun PD parametara korištenih za izračun očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI 9 metodologiji.

Procjena i kalibracija PD-a se vrši na godišnjem nivou, a za potrebe MSFI 9, PD parametar je u osnovi PD vektor koji opisuje PD krivu tokom vremena, tj. krivu cjeloživotne vjerovatnoće defaulta.

Cjeloživotni PD-evi se grade od 12-mjesečnih PD-eva. To podrazumjeva formiranje PD krive koja će pokazivati očekivano kretanje rizika defaulta u toku života finansijskog instrumenta. Što je duži rok dospelja finansijskog instrumenta, to je veći rizik od defaulta. Treba uzeti u obzir i efekat poboljšanja kreditnog rizika kako se približava datum dospelja finansijskog instrumenta.

Svi modeli su zasnovani na statističkom modelu i bazirani su na internim Non-retail podacima.

Na izračunate cjeloživotne PD vrijednosti se primjenjuju makroekonomski faktori kako bi bili usklađeni s očekivanim makroekonomskim kretanjima. Informacije o budućnosti (makroekonomski izgledi) trebale bi obuhvatiti kretanje portfelja očekivanih kreditnih gubitaka između ekonomski dobrih i stresnih vremena.

Za potrebe makroekonomskih prilagođavanja se predviđaju tri vrste scenarija od strane odjela Istraživanje i Savjetovanje: "Optimistic", "Base" i "Pessimistic".

Gubitak u slučaju defaulta – LGD

U slučaju defaultnog događaja parametar LGD pokazuje koliko ekspozicije će biti gubitak.

LGD se može izračunati na bilo kojem granularnom nivou, tj. na nivou klijenta, proizvoda ili ugovora što zavisi od dostupnosti podataka i karakteristika portfelja, pa nivo granularnosti zavisi od vrste portfolija, segmenta i oblika odnosa između Banke i klijenta.

Osjetljivost LGD-a na makroekonomske uslove se modelira putem stope oporavka (Cure Rate) i makro koeficijenta. Ideja je da se dugoročni prosječni LGD predstavi kao ponderisani prosjek oporavljenog (povratak u performing) LGD-a i zatvorenog LGD-a (zatvoren i nije vraćen u performing).

U skladu sa standardima RBI Grupe segment aktive Retail obuhvata Micro preduzeća i fizička lica.

Na svaki izvještajni datum Banka procjenjuje da li se kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno povećao od datuma inicijalnog priznavanja. Analiza kreditnog rizika podrazumijeva multifaktorsku i holističku analizu. To znači da je procjena napravljena korištenjem kvalitativnih ili kvantitativnih inputa ili njihovom kombinacijom, te da li će određeni faktor biti relevantan, ovisi o vrsti proizvoda, karakteristikama finansijskih instrumenata i zajmoprimca, kao i geografskoj regiji. U slučajevima kada neki faktori ili pokazatelji nisu dostupni na pojedinačnom nivou, procijene se vrše na kolektivnoj osnovi.

MSFI 9 objašnjava da subjekt može primijeniti različite pristupe prilikom procjene da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika - uključujući upotrebu različitih pristupa za različite finansijske instrumente. Pristup koji ne uključuje eksplicitni PD kao input, kao što je pristup stopi kreditnog gubitka, može se koristiti pod uvjetom da je subjekt u stanju razdvojiti promjene u riziku od neplaćanja od ostalih promjena u očekivanim kreditnim gubicima - npr. zbog kolaterala. Bilo koji pristup koji se koristi uzima u obzir:

- Promjenu rizika od defaulta pri početnom priznavanju;
- Očekivani životni vijek finansijskog instrumenta; i
- Razumne i podržane informacije dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora koji mogu utjecati na kredit.

U Retail segmentu, proces procjene izmjena u kreditnom riziku ima dva glavna elementa:

- Kvalitativni element. Jedan od kvalitativnih kriterija služi kao indikator krajnje granice (preko 30 dana kašnjenja je moguće samo iz tehničkih razloga), i
- Kvantitativni element (tj. onaj koji odražava kvantitativnu komparaciju vjerovatnoće kašnjenja tokom trajanja plasmana pri izvještavanju (PD lifetime) i pri inicijalno iskazanoj vrijednosti). Informacija o budućim događanjima se dodaje kao makroekonomski višak rezervisanja.

Kvantitativna analiza se zasniva na promjenama vjerovatnoće kašnjenja tokom trajanja plasmana (PD lifetime). Pri izradi modela vjerovatnoće kašnjenja tokom vremena trajanja plasmana, postoje dva moguća nivoa:

- Nivo rejting razreda - potreban je za sve portfelje kod kojih se PD procjene već koriste kod obračuna kapitala Stuba I ili II, pri čemu je uspostavljen rejting sistem koji se validira na godišnjem nivou.
- Nivo portfelja - za sve ostale portfelje. Vjerovatnoća kašnjenja tokom trajanja plasmana za kalkulaciju očekivanog kreditnog gubitka se dobija iz analize održivosti ili standardizacije.

Kvalitativni faktori su uzeti u obzir kako bi dopunili procjenu povećanog kreditnog rizika, a također i u slučajevima kada postoje samo kvalitativni faktori procjena će biti urađena samo na osnovu ovih faktora. Kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika navedeni su u MSFI 9 B.5.5.17 odjeljku te su uglavnom sadržani u internom rejtingu klijenata. Dodatni kvalitativni faktori povećanja kreditnog rizika su Forbearance, holistički pristup, značajne promjene ugovora, eksterni tržišni indikatori i ostali faktori.

Proces obračuna ECL obuhvata slijedeće korake:

- 1. korak:** Priprema odgovarajućih procjena rizika PD, LGD, EAD za svaki budući period, uključujući makroekonomski višak rezervisanja.
- 2. korak:** Obračun očekivanih kreditnih gubitaka za svaki mjesečni period u svakom scenariju.
- 3. korak:** Diskontirani obračun očekivanih kreditnih gubitaka za svaki period u svakom scenariju.
- 4. korak:** Obračun ukupnih diskontovanih očekivanih kreditnih gubitaka (12-mjesečni vijek trajanja plasmana) za svaki scenario.
- 5. korak:** Obračun konačnih očekivanih kreditnih gubitaka (12-mjesečni vijek trajanja plasmana) kao očekivani kreditni gubici ponderisani stepenom vjerovatnoće u svim scenarijima.

U slučaju **revolving proizvoda**, u obzir se uzimaju promjene u pogledu korištenja nepovučene dijela obaveze. U ove svrhe koristi se **Faktor kreditne konverzije (CCF)** usklađen prema MSFI 9. Što se tiče portfelja sa kreiranim IRB modelima, definisano je da se mogu koristiti vrijednosti CCF-a po Bazelu, a na nivou razreda (pool) tako da se uklone marže konzervativizma.

Najrelevantnije vrijednosti za Retail segment su:

- 20% za neiskorištene kreditne plasmane (ugovori o kreditiranju, izdavanju garancija ili akceptata sa originalnim dospijećem do i uključujući period od jedne godine).

- 50% za neiskorištene kreditne plasmane (ugovori o kreditiranju, kupovini vrijednosnih papira, izdavanju garancija ili akceptata) sa originalnim dospijećem dužim od jedne godine.

U svrhe utvrđivanja prvobitnog dospijeća, koristi se isti datum kao onaj primijenjen kod procjenjenog roka važenja revolving eksponiranosti.

Što se tiče drugih proizvoda iz Retail segmenta (npr. Garancije), primjenjuju se vrijednosti definisane po CRR-u (engl. Capital Requirement Regulation), Aneks 1.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Non-Retail klijente, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u nivo kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji. Specifičnost ovih ispravki se ogleda kroz samu metodologiju, gdje standard omogućava primjenu više scenarija očekivanja na konkretnom slučaju, iz kojih se uzima prosjek vjerovatnoće ostvarenja za konačni obračun. U scenarijima se mogu koristiti vrijednosti kolaterala, novčani tokovi koje generiše pravno lice ili drugi dokumentovani izvori novčanih tokova. Konkretno, Banka koristi (minimalno) 2 scenarija, čija vjerovatnoća može biti 90% i 10%. Za određene parametre kalkulacije, radi se godišnji back testing podataka, te eventualno korigovanje istih, a sve u svrhu korektnijeg obračuna ispravki vrijednosti ove kategorije potraživanja. Obračun i knjiženje se vrši na mjesečnom nivou *na individualnoj osnovi, uzimajući u obzir specifičnosti svakog pojedinog klijenta i proizvoda koji koristi*, uz prethodno odobrenje od strane Kreditnog odbora za problematične plasmane.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Retail klijente, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u Nivo kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji. Prilikom obračuna očekivanih kreditnih gubitaka za Retail Segment Banka ne uzima u obzir vrijednost kolaterala, već se računa najbolja procjena očekivanog kreditnog gubitka. Banka smatra da je najadekvatniji način prikazivanja historijskih podataka o gubicima upravo procjena očekivanih novčanih tokova po osnovu neobezbijedene eksponiranosti u statusu neizmirenja obaveza, a na osnovu korištenja parametra Najbolje procjene očekivanog gubitka (tzv. BEEL). Po definiciji, ovaj parametar odražava najvjerovatniju mogućnost nastanka gubitka u vezi partija u statusu neizmirenja obaveza koje imaju slične profile rizika i povrata sredstava, te pruža statistički procijenjen nivo gubitka po ovim partijama. Stoga se BEEL (u svrhe prilagođavanja ugovornog novčanog toka sa procijenjenom stopom povrata) primjenjuje na homogenu grupu partija. Model procjene BEEL-a uzima u obzir umanjene stope povrata za eksponiranosti koje su već u statusu neizmirenja obaveza. Pošto je ovaj model osmišljen tako da pruža najbolju procjenu mogućnosti gubitka do kraja perioda naplate (workout), za partije kod kojih se period promatranja poklapa sa krajem perioda naplate pretpostavlja se da imaju nultu stopu povrata, tj. BEEL je jednak 100%. Kako bi se postigla adekvatnost u svrhe rezervisanja, osigurava se da se tokom svakog izvještajnog perioda svaka partija u statusu neizmirenja obaveza veže sa procjenom koja odražava aktuelne podatke o stopi povrata, a kako bi se time utvrdila očekivana mogućnost povrata sredstava za datu partiju. Vrijednosti BEEL-a se ažuriraju na mjesečnoj osnovi.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka i Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, RBBH vrši izračun ispravki vrijednosti za bilansne stavke aktive kao i rezervisanja za potencijalne obaveze na mjesečnom nivou. Nakon što se očekivani kreditni gubici izračunaju prema interno razvijenim MSFI 9 modelima, iste se za svaku pojedinačnu izloženost usklađuju prema definisanim uslovima za nivoe kreditnog rizika 1, 2 i 3 u smislu zahtjevanih minimalnih stopa očekivanih kreditnih gubitaka definisanih u članovima, 23, 24, 25 i 26 Odluke, te se u konačnici knjiži veći iznos od dva pomenuta.

Obračun i knjiženje očekivanih kreditnih gubitaka se vrši uz odobrenje Uprave Banke.

c) **ukupan iznos izloženosti banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti) kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda po kategorijama izloženosti;**

Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	813,071	921,471
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	43,321	65,063
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	10,613	12,047
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	8,553	13,278
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	860,828	675,550
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,091,327	1,007,446
8	Izloženosti prema stanovništvu	2,069,547	2,004,362
9	Izloženosti osigurane nekretninama	522,729	516,317
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	21,264	25,919
11	Visokorizične izloženosti	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	203	203
16	Ostale izloženosti	757,240	815,716

d) *geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi;*

Red. br.	Vrsta izloženosti	BOSNA I HERCEGOVINA	NJEMAČKA	AUSTRIJA	NORVEŠKA	ŠVEDSKA	ITALIJA	SAD	NIZOZEMSKA	POLJSKA	SRBIJA	FRANCUSKA	REPUBLIKA SJEVERNA MAKEDONIJA	BELGIJA	HRVATSKA	OSTALO	OSTALO EU	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	674,654	-	28,441	-	-	-	-	9,529	31,917	20,691	19,502	18,550	9,785	-	2	-	813,071
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	43,321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,321
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	2,412	8,201	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,613
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	8,360	-	-	-	-	-	-	-	193	-	8,553
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	11,144	322,204	195,649	110,080	98,920	58,713	23,601	23,477	-	143	-	-	-	8,950	5,123	2,824	860,828
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,088,811	-	110	-	-	-	1,492	-	-	-	-	-	-	1	627	286	1,091,327

Red. br.	Vrsta izloženosti	BOSNA I HERCEGOVINA	NJEMAČKA	AUSTRIJA	NORVEŠKA	ŠVEDSKA	ITALIJA	SAD	NIZOZEMSKA	POLJSKA	SRBIJA	FRANCUSKA	REPUBLIKA SJEVERNA MAKEDONIJA	BELGIJA	HRVATSKA	OSTALO	OSTALO EU	Ukupno
8	Izloženosti prema stanovništvu	2,068,529	45	251	-	1	17	9	11	14	53	22	38	1	194	250	112	2,069,547
9	Izloženosti osigurane nekretninama	521,878	259	-	-	-	-	-	-	48	30	-	-	-	121	324	69	522,729
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	21,241	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	19	2	-	21,264
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171	-	-	-	203
16	Ostale izloženosti	757,240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	757,240

Značajnost geografskih područja ili zemalja utvrđuje se pomoću praga materijalnosti, koji je postavljen na način da je izloženost prema zemlji značajna ukoliko ukupna neto izloženost Banke prema istoj prelazi 1% regulatornog kapitala Banke na 30.06.2023.

** Zemlje koje se ne smatraju značajnima, a koje su uvrštene u kolone „Ostale zemlje EU” su: Slovenija, Luksemburg, Češka Republika, Rumunija, Irska, Litvanija, Slovačka, Mađarska, Danska, Grčka, Španija, Bugarska, Finska, i Estonija.*

*** Zemlje koje se ne smatraju značajnima, a koje su uvrštene u kolone „Ostale zemlje” su: Švicarska, Australija, Velika Britanija, Crna Gora, Južna Afrika, Kanada, Turska, Libija, Indija, Egipat, Sirijska Arapska Republika, Kina, Japan, Južna Koreja, Brazil, Iran (Islamska Republika), Saudijska Arabija, Kuvajt, Ukrajina, Albanija, Ruska Federacija, Pakistan, Katar, Jordan, Gvineja, Alžir, Indonezija, Šri Lanka, Ujedinjeni Arapski Emirati, Čad, Malezija, Etiopija, Palestina, Republika Moldavija, Venecuela, Kenija, Izrael, Liban, Američka Samoa, Bangladeš, Vijetnam, Sudan, Kosovo, Namibija, Maroko, Argentina, Bahrein, Meksiko, Novi Zeland, Tunis, Nepal, Filipini, Nigerija, Niue, Ruanda, Peru, Čile, Honduras, Singapur, Lihtenštajn, Mongolija, Kolumbija i Tanzanija*

e) podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti, uz detaljniju razradu prema potrebi;

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red.br.	Vrsta izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	674,187	-	-	-	138,881	-	-	-	3	813,071
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,309	-	-	-	12	43,321
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	690	-	-	-	-	-	-	8,295	-	230	-	151	18	1,197	2	30	10,613
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,553	-	-	-	-	-	-	-	-	8,553
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red.br.	Vrsta izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Ukupno
6	Izloženosti prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	860,828	-	-	-	-	-	-	-	-	860,828
7	Izloženosti prema privrednim društvima	9,336	567	243,383	14,320	24,454	66,065	584,345	39,505	762	49,428	47,242	4,386	3,854	2,763	-	-	365	50	502	1,091,327
8	Izloženosti prema stanovništvu	5,227	1,178	78,034	1,622	1,633	59,088	199,585	62,526	3,599	16,248	84	770	21,536	4,850	16	1,084	1,442	321	1,610,704	2,069,547
9	Izloženosti osigurane nekretninama	677	-	48,271	847	1,116	17,789	187,897	4,551	137	8,487	-	2,393	4,319	675	-	57	211	-	245,302	522,729
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	16	-	296	1	-	415	2,906	408	26	1	-	1	57	18	-	-	3	1	17,115	21,264
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)				
Red. br.	Vrsta izloženosti			
	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov			
	Vađenje ruda i kamena			
	Prerađivačka industrija			
	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija			
	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine			
	Građevinarstvo			
	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motokala			69,440
	Saobraćaj i skladištenje			8
	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo			
	Informacije i komunikacije			
	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja		203	681,492
	Poslovanje nekretninama			
	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti			
	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti			
	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje			
	Obrazovanje			
	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada			
	Umjetnost, zabava i rekreacija			
	Ostale uslužne djelatnosti			6,300
	Ukupno		203	757,240
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima			
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja			
16	Ostale izloženosti			

f) prema preostalom roku dospijea svih izloženosti, po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije;

Preostali rok do dospijea svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospijee	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	54,050	84,365	-	674,656	813,071
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	755	13,710	26,048	2,808	43,321
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	9,124	700	472	317	10,613
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	8,450	-	103	8,553
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	729,595	45,517	5,972	79,744	860,828
7	Izloženosti prema privrednim društvima	652,829	229,733	35,182	173,583	1,091,327
8	Izloženosti prema stanovništvu	266,602	472,744	923,984	406,217	2,069,547
9	Izloženosti osigurane nekretninama	129,159	134,931	258,282	357	522,729
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,146	8,159	10,945	1,014	21,264
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	203	203
16	Ostale izloženosti	-	-	-	757,240	757,240

g) prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznosu ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grana privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ipravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	168	152	69	58	15,415	174
2	Vađenje ruda i kamena	2	2	1	-	1,767	22
3	Prerađivačka industrija	4,386	4,090	4,901	3,239	374,374	4,686
4	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija	6	5	3	-	18,241	764
5	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	26	25	432	16	27,463	261
6	Građevinarstvo	2,095	1,679	1,037	844	144,745	1,803
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	14,676	11,770	8,530	7,016	1,054,802	13,535
8	Saobraćaj i skladištenje	2,268	1,861	856	712	108,362	1,771
9	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	567	541	349	323	4,602	105
10	Informacije i komunikacije	235	234	343	204	74,910	747
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	356	356	37	1	2,283,814	2,929
12	Poslovanje nekretninama	89	88	97	73	7,632	83
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	320	263	104	56	30,444	504
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	405	388	415	322	8,415	126
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	10	1	185,291	2,934
16	Obrazovanje	112	112	98	97	1,179	20
17	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	21	18	5	1	3,279	64
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	16	15	2	-	377	5
19	Ostale djelatnosti	106,246	89,131	74,563	66,126	1,903,438	40,585
20	Ukupno	131,994	110,730	91,852	79,089	6,248,550	71,118

h) prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) iz tačke g) ovog stava tokom izvještajnog perioda, koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje;

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
Početno stanje	128.194	75.555
Novе ispravke vrijednosti tokom perioda	20.794	34.788
Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	38.258	39.223
Završno stanje	110.730	71.118

i) za svaku od kategorija izloženosti:

- 1) naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih;
- 2) kategorije izloženosti za koje se upotrebljava procjena kreditnog rejtinga ECAI ili ECA;
- 3) opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige;
- 4) raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika;
- 5) iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i sa izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Banka od datuma stupanja na snagu Odluke o izračunavanju kapitala banke Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17) koristi procjene kreditne kvalitete sljedećih ECAI, odnosno, vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika:

- ✓ Standard & Poor's;
- ✓ Moody's;
- ✓ Fitch.

ECAI rejtinzi upotrebljavaju se za izloženosti prema: centralnim vladama i centralnim bankama, regionalnim vladama, javnom sektoru, privrednim društvima i institucijama. Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta se vrši na bazi rasporeda nivoe kreditne kvalitete u odnosu na rejting koji dodjeljuje ECAI.

Prikaz kreditnih rejtinga vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika po stepenu kreditne kvalitete prikazan je u tabeli u nastavku:

Stepen kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC + i niže	Caa1 i niže	CCC + i niže

Utvrđivanje nivoa kreditne kvalitete Banka vrši na sljedeći način:

- ✓ Ako su za određenog klijenta date različite procjene nivoa kreditne kvalitete od strane odabranih ECAI-a onda se odabire ona procjena koja ima niži nivo kreditne kvalitete i nastavno se izloženosti dodjeljuje ponder rizika tog nižeg nivoa kvalitete (što je ustvari veći ponder rizika odnosno oprezniji tretman izloženosti);
- ✓ Prioritetno se analizira eksterni rejting klijenta. Ukoliko isti ne postoji, tada se posmatra rejting države porijekla klijenta. Za izloženosti prema klijentima, za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a, koristi se kreditna procjena koja se dodjeljuje centralnoj vladi, u kojoj klijent ima sjedište.

Iznosi Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na dan 30.06.2023. godine su prikazani u tabeli u nastavku:

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	813,071	-	813,069	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	43,321	-	43,321	-
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	10,613	-	10,558	-
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	8,553	-	8,553	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	860,828	-	860,828	-
7	Izloženosti prema privrednim društvima	1,091,327	2,918	1,087,099	2,917
8	Izloženosti prema stanovništvu	2,069,547	18,346	2,059,963	18,019

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
9	Izloženosti osigurane nekretninama	522,729	-	522,509	-
10	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
11	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
12	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
13	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	-	-
14	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	203	-	203	-
15	Ostale izloženosti	757,240	-	757,240	-

Banka je dužna da objavljuje podatke, odnosno informacije koji se odnose na protuciklični zaštitni sloj kapitala:

- a) *geografsku raspodjelu izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala;*
- b) *ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke.*

Odlukom o izračunavanja kapitala banke, član 40 stav (6) Agencija za Bankarstvo FBiH je propisala sljedeće: Protuciklični zaštitni sloj kapitala kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski rizik u slučaju potrebe će se propisati posebnim aktom.

1.4 Stopa finansijske poluge

- a) Stopa finansijske poluge izračunate u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke na dan 30.06.2023.godine iznosila je 9,53%.
- b) Pregled stavki uključenih prilikom utvrđivanja ukupne izloženosti banke, koja predstavlja nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge:

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	25,888
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	137,727
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	109,389
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	15,172
Ostala imovina	5,059,692
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	-42,461
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5,305,407
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	505,549
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	9,53%

c) opis najznačajnijih faktora koji su utjecali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu su:

- Banka je u junu 2023.godine 25% iznosa neto dobiti ostvarene u 2022.godini prenijela u trajno zadržanu dobit, što je uticalo na povećanje Osnovnog kapitala iskazanog u obrascu C 47.00
- izmjena metodologije u dijelu Ostale imovine po osnovu nove zakonske regulative uticala je na visinu izloženosti stope finansijske poluge

d) opis postupaka koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti banke, te se izražava u postotku. Banka izračunava stopu finansijske poluge na referentni datum izvještavanja.

Mjera kapitala je osnovni kapital, dok je mjera ukupne izloženosti banke je zbir vrijednosti izloženosti:

- imovine iz stava (5) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja mjere kapitala
- finansijskih derivata iz stava (7) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala

- c) za repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije sa dugim rokom namirenja i maržnih kredita iz stava (6) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala
- d) vanbilansnih stavki iz stava (8) člana 37. Odluke o izračunavanju kapitala

Banka je dužna donijeti i provoditi primjerene politike i postupke za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge, na osnovu utvrđenih pokazatelja rizika prekomjerne finansijske poluge, koji uključuju omjer finansijske poluge i neusklađenost između imovine i obaveza banke.

Strategija Banke za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske podloge je održavanje nivoa finansijske poluge putem usklađenosti nivoa ukupne izloženosti sa planiranim u okviru poslovnog plana i usklađenosti strukture i nivoa kapitala sa planiranim u okviru Plana i Programa kapitala za trogodišnji period.

Strategija upravljanja rizikom finansijske poluge je u uskoj vezi za strategijom upravljanja rizikom kapitala odnosno sa strategijom preuzimanja i upravljanja svim ostalim rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena kojima je jedan od glavnih ciljeva zaštita od erozije kapitala nastale usljed gubitaka povezanih sa rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena (očekivanih ili realizovanih) .

U cilju ispunjenja strategije upravljanja rizikom finansijske poluge, Banka utvrđuje:

- planirane stope finansijske poluge koje odražavaju planirani rast izloženosti i plan strukture i iznosa kapitala
- stope minimalne usklađenosti između imovine i obaveza Banke

kako bi spriječila neželjene izmjene poslovnog plana u slučaju erozije kapitala ili u slučaju neplaniranog povećanja ukupne izloženosti riziku te aktivnosti prisilne prodaje imovine koja može rezultirati gubicima po prodaji iste i/ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine koja također može dovest do gubitaka odnosno negativnog efekta na kapital.

Planirane stope finansijske poluge su sastavni dio Programa i Plana kapitala te okvira sklonosti za preuzimanje rizika u kojem su definirani apetit, tolerancija i kapacitet Banke za stope finansijske poluge kao pokazatelju rizika prekomjerne finansijske poluge.

Upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge je u nadležnosti Jedinice Računovodstvo, porezi i finansijsko izvještavanje koja je koordinator upravljanja za sve organizacione jedinice koje upravljaju rizicima ili organizacione jedinice koje kroz ostvarenje poslovnih ciljeva utječu na finansijski rezultat i posljedično kroz kapital na stopu finansijske poluge Banke. Ova jedinica prati i izvještava organe Banke o stopi finansijske poluge.

Izvještaj o stopi finansijske poluge, a koji se izvještava prema Agenciji za bankarstvo se kreira na kvartalnoj osnovi. Pored toga, Banka na mjesečnoj osnovi izračunava stopu finansijske poluge i prati visinu iste. Kreiranje izvještaja je u nadležnosti jedinice Računovodstvo, porezi i finansijsko izvještavanje.

Banka kontinuirano prati pokazatelje rizika prekomjerne finansijske poluge, koji uključuju stopu finansijske poluge i neusklađenost između imovine i obaveza banke.

1.5 Likvidnosni zahtjevi

Banka je dužna da objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na kvalitativne i kvantitativne zahtjeve za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, a najmanje:

- a) strategije i postupke za upravljanje rizikom likvidnosti;**
- b) način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti;**
- c) politike i postupke za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti;**
- d) opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom iz tačke a) ovog stava i**
- e) podatke o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta**
- f) podatke o koeficijentu neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta.**

Strategija i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Strategijski okvir upravljanja likvidnošću obuhvata upravljanje usklađenom likvidnošću, upravljanje likvidnom aktivom, te upravljanje pozajmljenom likvidnošću (pasivom), poštujući ključne principe upravljanja likvidnošću kao i ILAAP principe u planiranju likvidnosti i izvora finansiranja (odgovornost, proporcionalnost, kontinuitet, značajnost rizika, sveobuhvatnost i "pogled u budućnost").

Upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti je ugrađeno u strategije, politike, procedure, koje osiguravaju efektivnu diverzifikaciju i s aspekta izvora sredstava i s aspekta njihove ročnosti.

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze. Značajne potkategorije rizika likvidnosti su:

- Rizik finansiranja likvidnosti
- Rizik kratkoročne likvidnosti, unutar kojeg kao potkategoriju svrstavamo rizik unutardnevne likvidnosti,
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Izbor značajnih faktora rizika likvidnosti ovisi o stepenu njihovog uticaja na poziciju likvidnosti. Ovisno o načinu mjerenja razlikujemo:

- ✓ Kvantitativne faktore rizika mjerimo:
 - za rizik kratkoročne likvidnosti na osnovu: upravljanja unutardnevnim potrebama za likvidnošću putem održavanja Dnevnog minimalnog buffer-a likvidnosti, upravljanja sredstvima iznad obavezne rezerve i održavanjem dnevne obavezne rezerve, TTW stres testa po valutama i na osnovu LCR izvještaja;
 - za rizik finansiranja likvidnosti na osnovu kretanja CDS stopa, NSFR izvještaja (RBI metodologija i lokalna/FBA metodologija), troškova kreditnih linija, koncentracije izvora sredstava, odnosa kredita i depozita
 - za rizik koncentracije izvora finansiranja na osnovu učešća svih klijenata (uzevši GCC ili klijenta) koji pojedinačno prelaze 5% bilansne sume.
- ✓ Kvalitativne faktore rizika mjerimo:
 - za rizik kratkoročne likvidnosti na osnovu potencijala kratkoročnog finansiranja
 - za rizik finansiranja likvidnosti na osnovu rejtinga.

Rizik kratkoročne likvidnosti se definiše kao rizik da banka neće biti u mogućnosti da ispunjava svoje obaveze kada dospiju.

Banka upravljanje ovim rizikom zasniva na aktivnom planiranju i praćenju trendova bilansnih pozicija, planova i realizaciji depozitnih i kreditnih aktivnosti, pri čemu je prioritetan zadatak Banke održavanje nivoa likvidnosti u optimalnim okvirima koji obezbjeđuju blagovremeno i kontinuirano izvršenje obaveza plaćanja, kako u redovnom poslovanju tako i stresnim situacijama, bez ugrožavanja svoje pozicije na finansijskom tržištu.

Rizik finansiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke.

Rizik koncentracije izvora finansiranja nastaje kada banka u velikoj mjeri zavisi od likvidnosti dobijene od jednog klijenta ili ograničenog broja klijenata radi zadovoljavanja potreba za finansiranjem.

Prilikom predviđanja i planiranja novčanih tokova posebna pažnja se posvećuje praćenju lokalnog tržišnog okruženja prvenstveno s aspekta potreba klijenata u vidu praćenja dospijuća velikih depozita i planiranja njihovog reugovaranja. Banka u planiranje svojih likvidnosnih potreba uključuje i planiranje odliva prema vanbilansnim obavezama (akreditivima, garancijama, ugovorenim kreditnim linijama) dok za depozite bez dospijuća procjenu potencijalnog odliva vrši na osnovu dosadašnjih zapažanja (iskustava) baziranih na godišnjim trendovima i modelima koji su interno razvijeni.

Banka, pri definisanju i održavanju adekvatnog nivoa likvidnosti posebnu pažnju posvećuje obezbjeđenju dovoljnog kapaciteta rezervi likvidnosti koje bi koristila za kratkoročnu intervenciju u situaciji likvidnog šoka.

Iznos potrebne i rezervne likvidnosti Banka formira na osnovu tekuće i projektovane pozicije i koeficijenata likvidnosti uz sagledavanje općih ciljeva utvrđenih godišnjim budžetom Banke. Tako se planira odgovarajući portfolio likvidnih sredstava koja uvijek mogu:

- (1) zadovoljiti tekuće i očekivane potrebe za likvidnošću
- (2) ispuniti regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnim sredstvima.

Za održavanje kapaciteta rezerve likvidnosti Banka na godišnjoj razini planira i obezbjeđuje portfelj likvidnih neopterećenih (nezaloženih) vrijednosnih papira pri tome uzimajući u obzir i moguće smanjenje tržišne vrijednosti kako bi se izbjeglo precjenjivanje zaštitnog sloja likvidnosti.

U okviru investicionog portfelja Riznice planiraju se pozicije vrijednosnih papira, prema raspoloživim limitima i planovima ulaganja, prvenstveno vodeći računa o osnovnim principima: sigurnost, likvidnost i prinos kao i ograničenjima u pogledu kupovine (raspoloživost na ino-tržištima, valuta, rokovi, vrste papira i rejting izdavaoca). U cilju obezbjeđenja potencijalno potrebne dodatne likvidnosti, planirane nove kupovine vrijednosnih papira su rukovođene principom prihvatljivosti radi obezbjeđenja potencijalnih budućih kreditnih linija uz pledžiranje/zalaganje vrijednosnih papira i mogućnosti sklapanja repo poslova

U svrhu obezbjeđenja unutardnevne likvidnosti, Banka je uspostavila metodologiju za izračun minimalnih dnevnih potreba za likvidnim novčanim sredstvima (*engl.* dMLB - daily Minimum liquidity buffer) a ispunjenje istih je obavezno u visokolikvidnim novčanim sredstvima i to: KM sredstvima koja se drže kod CBBH preko obavezne rezerve te u stranim valutama na avista računima kod ino-banaka i gotovinom u svim valutama u trezorima Banke. Pored dMLB Banka je u obavezi dnevno održavati minimalnu obaveznu rezervu prema važećim lokalnim propisima.

Grupa za upravljanje likvidnošću je obavezna najmanje jednom u toku dana izvršiti sljedeću kontrolu unutardnevnih vrijednosti:

- trenutne vrijednosti dHQLA;
- odnosa unutardnevnog dHQLA i dMLB (koeficijent);
- kontrola (backtesting) odnosa očekivanih/najavljenih odliva za taj dan i dMLB iznosa.

Rizik finansiranja se javlja u slučajevima kada se promjene troškovi finansiranja, a aktiva banke se ne finansira obavezama sa sličnom strukturom dospelosti. Da bi se izbjegao ovaj rizik, Banka u okviru procesa planiranja poslovnih aktivnosti Banke planira i izvore finansiranja, kako od lokalnih depozitara, tako i od eksternih kreditora. Strategijski okvir finansiranja prvenstveno se bazira na obezbjeđenju izvora finansiranja prema namjeni i rokovima kojim će se obezbijediti sredstva za budžetirane kreditne aktivnosti poslovnih funkcija uz održavanje troškovno prihvatljivog, nerizičnog nivoa likvidnosti.

Proces izrade planova finansiranja za poslovnu godinu prvenstveno je fokusiran na principu diverzifikacije rizika izvora finansiranja te uključuje sljedeće ključne aktivnosti:

- a) osiguranje stabilne depozitne osnove lokalnih klijenata, fizičkih lica;
- b) održavanje depozitne osnove velikih depozitara pravnih lica, kontinuiranim praćenjem i analizom dospjeća te praćenjem novčanih tokova;
- c) planiranje ugovaranja kratkoročnih linija na tržištu novca;
- d) planiranje ugovaranja dodatnih, dugoročnih kreditnih linija u okviru programa supranacionalnih finansijskih institucija prihvatljivih prema namjeni i rokovima za podržavanje plasiranja novih volumena kredita klijentima Banke ili od strane članica Grupe.

Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti definirano je kroz sljedeće strateške dokumente Banke:

Pravilnik za upravljanje rizikom likvidnosti, Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti, Politika ILAAP, Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima, Politika preuzimanja i upravljanja rizicima, Strategija i plan likvidnosti i izvora finansiranja, Program za upravljanje likvidnošću i dugoročnim finansiranjem, Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti.

Banka je razgraničila odgovornosti funkcije upravljanja rizikom likvidnosti od odgovornosti funkcije kontrole rizika likvidnosti te na taj način uspostavila sistem odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti, izvještavanju i mjerenju istog.

Nadzorni odbor Banke na godišnjem nivou usvaja strategijski okvir za upravljanje likvidnošću i izvorima finansiranja putem kojeg se definišu kvantitativne mjere za praćenje likvidnosti, strukture aktive i izvora finansiranja, planovi i dinamika eksternog finansiranja kao i linije odgovornosti u praćenju i izvještavanju ovih pozicija.

Uprava Banke je odgovorna za definisanje ciljeva i donošenje mjera putem kojih upravlja likvidnosnim rizikom.

ALCO odbor na koji je Uprava Banke prenijela ovlasti za upravljanje rizikom likvidnosti, dužan je na mjesečnoj osnovi pratiti i analizirati bilansne pozicije i pozicije likvidnosti na statičkoj i dinamičkoj osnovi te donositi odgovarajuće odluke u cilju održavanja likvidnosne pozicije Banke u skladu sa lokalnom i Grupnim limitima.

Grupa za upravljanje likvidnošću je odgovorna za strateško upravljanje kratkoročnom (unutardnevnom, mjesečnom, kvartalnom) likvidnošću i struktuiranjem rezervi likvidnosti (portfolio obveznica) te je obavezna o svim pozicijama periodično (mjesečno ili kvartalno) izvještavati ALCO odbor, Upravu i Nadzorni odbor Banke. Upravljanje likvidnošću na operativnoj razini je dnevna odgovornost ove jedinice. Pored upravljanja likvidnom imovinom, također svakodnevno prati i analizira strukturu depozitne osnove, koncentraciju velikih depozitara, periodičnost priliva/odliva depozita po viđenju, kretanje kreditnog i depozitnog portfelja po segmentima i ročnosti, projicira kratkoročne likvidnosne tokove kao i potrebe za dugoročnim finansiranjem prema dinamici i planovima poslovnih segmenata.

Grupa za upravljanje finansiranjem je odgovorna za upravljanje dugoročnom likvidnošću pribavljanjem depozita i kreditnih linija od lokalnih i stranih finansijskih institucija.

Kada je riječ o uspostavljenim kontrolnim funkcijama, organizaciona struktura Banke je uspostavljena na način da su kontrolne funkcije funkcionalno i organizaciono odvojene od funkcije preuzimanja rizika, te se jasno utvrđenom

podjelom poslova i dužnosti zaposlenih spriječava eventualni sukob interesa. Jedinica Kontroling rizika, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, primarno je odgovorna za uspostavu limita, praćenje izloženosti i interno izvještavanje o limitima uspostavljenim u svrhu upravljanja likvidnosnim rizikom. Odgovorna je i za izradu metodologija mjerenja rizika likvidnosti u normalnim i stresnim uvjetima te sudjelovanje u utvrđivanju mjera u slučaju stresnih događaja. Kreiranje LCR, NSFR i izvještaja neto novčani tokovi kao i izrada odgovarajućih interno uspostavljenih izvještaja s aspekta praćenja rizika za ALCO odbor je također zadatak ove jedinice.

Kreiranje ostalih izvještaja prema regulatornim zahtjevima (Izvještaj o ročnoj usklađenosti, Obavezna rezeva, Dnevna likvidnost) je u nadležnosti Jedinice Finansija.

Interna revizija je samostalna organizaciona jedinica, potpuno nezavisna od ostalih organizacionih dijelova Banke, koja vrši nezavisnu i objektivnu revizorsku funkciju u skladu sa stručnim načelima i standardima interne revizije, kao i internim pravilima rada interne revizije. Pri tome se pridržava važećeg zakonodavstva i propisa, kao i interne regulative koja reguliše poslovanje oblasti koje su predmet revizije.

Jedinica Kontroling rizika, te Jedinica Riznica, Grupa za upravljanje likvidnošću i Grupa za upravljanje finansiranjem, su odgovorne za ažuriranje dokumenata iz djelokruga politika likvidnosti, implementaciju istih, definiranje limita kratkoročne i strukturne likvidnosti, te praćenje usklađenosti s odobrenim limitima i ciljanim koeficijentima.

Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Sistem redovnog (dnevno/mjesečnog) praćenja izloženosti riziku likvidnosti obezbjeđuje svim relevantnim nivoima upravljanja u Banci blagovremene informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke. Sveobuhvatan okvir politika i postupaka koji obezbjeđuju stalnu efikasnu zaštitu od rizika likvidnosti kao i njegovog smanjenja je definisan setom internih akata.

Praćenje rizika likvidnosti uključuje:

- praćenje tekuće izloženosti riziku likvidnosti - kontinuirano praćenje usklađenosti sa definisanim regulatornim, unutargrupnim i internim limitima rizika likvidnosti (kako u normalnim (Going concern scenario) tako i u stresnim uvjetima poslovanja (Time To Wall - TTW) na dnevnom i mjesečnom nivou.
- praćenje buduće izloženosti riziku likvidnosti - proces projiciranja pozicija rizika likvidnosti korištenjem metode stresnog testiranja i metode simulacije.

ALCO odbor na mjesečnom nivou analizira pozicije i donosi strateške mjere za buduće aktivnosti.

Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom

Pokazatelji izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti iste sa strategijom su postavljeni kroz praćenje usklađenosti kvantitativnih pokazatelja što uključuje regulatorne limite i interne ciljne koeficijente.

- Regulatorni limiti se odnose na:
 - a) Održavanje obavezne rezerve prema propisima CBBH – obaveza držanja BAM novčanih sredstava na računu kod CBBH u visini od 10% od osnovice koju čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj valuti je osnovica. Ispunjenje obaveze je na dnevnom nivou.

Na dan 30.06.2023. Banka je na računu kod CBBH držala KM 674.739.710,07. Obavezna rezerva za zadnju dekadu mjeseca juna 2023. godine iznosila je KM 425.106.647,05.¹

- b) Održavanje ročne usklađenosti finansijskih instrumenata aktive i obaveza do 30 dana je u skladu sa apetitom Banke za rizike.

¹ Iznosi u nominalnoj vrijednosti.

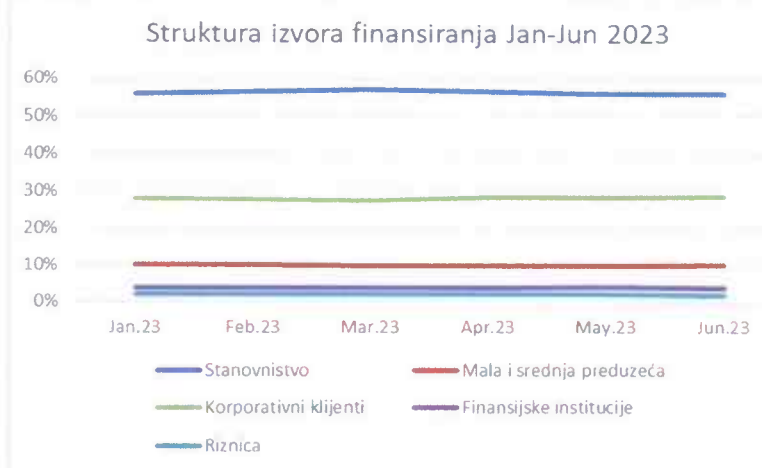
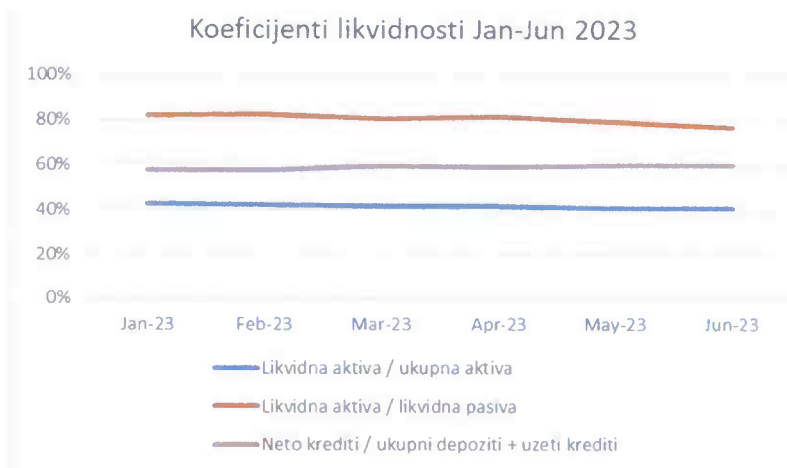
- c) Osigurati kontinuirano minimalni koeficijent pokriva likvidnosti (LCR) da bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana.
- d) Osigurati kontinuirano minimalni koeficijent Neto stabilnog finansiranja (NSFR) da bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između raspoloživog stabilnog finansiranja i potrebnog stabilnog finansiranja

Na dan 30.06.2023. godine koeficijent LCR iznosi 305%.

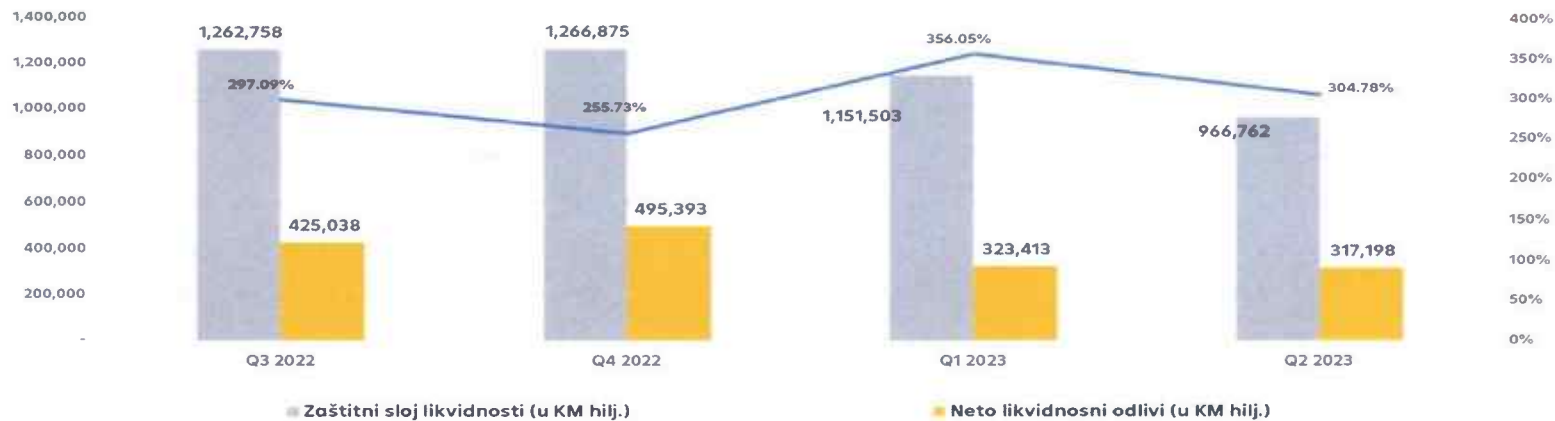
Na dan 30.06.2023. godine koeficijent NSFR iznosi 168%.

Dodatni set internih limita likvidnosti služe za praćenje i analizu likvidnosti i odnose se na:

- održavanje dnevnog minimalnog buffer-a likvidnosti (dMLB);
- praćenje koeficijenata: likvidna aktiva/ukupna aktiva, likvidna aktiva/likvidna pasiva, struktura likvidne pasive/ukupne obaveze, krediti/depoziti+uzeti krediti.

Zaštitni sloj likvidnosti u 2022/2023

Struktura izvora finansiranja 30.06.2023

Uvažavajući strukturu imovine i obaveza Banke, odnosno planove likvidnosti i planove izvora finansiranja, rezultate stres testiranja rizika likvidnosti, stabilnost izvora finansiranja, plan poslovanja Banke sa aspekta upravljanja rizikom likvidnosti, isti se cijeni održivim i stabilnim. Dodatno, Banka održava dovoljan nivo zaštitnog sloja likvidnosti kako bi ispunila interne likvidonosne zahtjeve u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti, ispunila interno definirane limite i u konačnici obezbijedila nesmetano poslovanje Banke.

Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti:

U cilju efikasnog praćenja upravljanja rizikom likvidnosti i prevazilaženja vanrednih okolnosti, Banka je razvila i održava set instrumenata za rano prepoznavanje moguće krize likvidnosti te je posebnim internim dokumentom – Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti - definirala model upravljanja u kriznim situacijama.

Kriza likvidnosti nastupa ukoliko postoje opravdane sumnje da Banka nije u mogućnosti da izmiri svoje obaveze ili ukoliko aktiva Banke raste bržim tempom od mogućeg kapaciteta finansiranja.

Faktori iz okruženja mogu biti indikatorom krize likvidnosti u budućnosti. U principu, ovo bi se trebalo povezati sa padom boniteta BH banaka općenito ili krizom likvidnosti na lokalnom tržištu i/ili poremećaja na finansijskim tržištima iz okruženja. Ukoliko postoji vjerovatnoća da će doći do značajne nesigurnosti oko troška likvidnosti, povećanog rizika kamatne stope i dislokacije komercijalnih poslova, važno je pratiti ove signale i analizirati da li raspoloživa količina likvidnih sredstava može udovoljiti test tržišta.

S druge strane, moguće upozorenje o krizi likvidnosti može biti povezano i sa faktorima specifičnim za Banku kao:

- Prekomjerno kratkoročno refinansiranje;
- Prekomjerno dugoročno kreditiranje;
- Kršenje limita za neusklađenost likvidnosti na nivou Grupacije;
- Nelikvidna aktiva raste bržim tempom od raspoloživog dugoročnog finansiranja;
- Kratkoročno ili dugoročno smanjenje rejtinga (na snazi ili glasine na tržištu);
- Smanjenje raspoloživih međubankarskih linija na tržištu novca od strane glavnih finansijera;
- Kašnjenje naplate potraživanja po velikim kreditima;
- Loš ili opadajući kvalitet kreditnog portfelja;
- Smanjenje ukupnog iznosa depozita klijenata;

- Nedostatak diverzifikacije kratkoročnih sredstava klijenata – velike koncentracije depozita;
- Značajno smanjenje likvidne aktive prihvatljive po lokalnim propisima;
- FX neusklađenost aktive/pasive – probijanje internih limita;
- Iskorištenost odobrenih prekoračenja po računima (overdraft) >ili=75% unutar jednog mjeseca.

Intenzivnim praćenjem navedenih faktora, fokus je stavljen na skladno funkcionisanje procesa ranog prepoznavanja potencijalnih znakova ranjivosti na nepovoljne događaje, pokretanje postupka eskalacije i spovođenje akcionog plana.

Indikatori za rano upozorenje moguće krize likvidnosti su instrumenti za blagovremeno otkrivanje prvih znakova pogoršanja likvidnosti usljed negativnih uticaja i isti su definisani u dva nivoa:

a) Osnovni indikatori – čini grupa koeficijenata likvidnosti koje ALCO usvaja na godišnjem nivou i prati mjesečno (definisano u dijelu Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenost sa strategijom kao Interni limiti);

b) Dodatni indikatori za rano upozorenje potencijalne krize likvidnosti – EWI. Ovi indikatori se sastoje od tri podgrupe pokazatelja koji pokrivaju različite aspekte faktora uticaja na situaciju Banke u pogledu likvidnosti (indikator tržišnih cijena, indikator likvidnosti i indikator kapaciteta kontrabalansiranja) i iste ALCO prati mjesečno.

Zbog potrebe za brzom reakcijom, Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti unaprijed definira moguće akcije pri čemu je:

- precizirana strategija koju Banka treba da sprovodi u slučaju nedostatka likvidnosti u situaciji nepovoljnih događaja;
- definirana su poslovna područja, odgovorne osobe, nadležnosti, odgovornosti, akcioni koraci;
- definirani su komunikacijski i izvještajni postupci s ciljem bitnog povećanja vjerovatnosti za uspješno prevladavanje izvanrednog stanja u pogledu likvidnosti.

Ovaj Plan ima za cilj osigurati efikasnu intervenciju od samog početka krize i usmjeren je na obezbjeđenje minimalne likvidnosti u periodu najmanje od 30 dana u bilo kojoj fazi krize.

Podaci o koeficijentu pokriva likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta

U cilju obezbjeđenja kratkoročne otpornosti na rizik likvidnosti, Banka je dužna osigurati kontinuirano da minimalni koeficijent pokriva likvidnosti (LCR) bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidonosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana.

Obrazac LCR		
Red.br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	966,762
2.	Neto likvidnosni odlivi	317,198
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	304,78%

Zaštitni sloj likvidnosti

4.	<u>Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 23. Odluke): neprilagođen</u>	966,762
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku likvidne imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku likvidne imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7.	Osigurani odlivi novca	
8.	Osigurani prilivi novca	
9.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	966,762
10.	Vrijednost likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 23 Odluke.: neprilagođena	
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	
14.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	
16.	Vrijednost likvidne imovine nivoa 2a u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođena	
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u likvidnoj imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u likvidnoj imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	

21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22.	Vrijednost likvidne imovine nivoa 2b u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođena	
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26.	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28.	Iznos viška likvidne imovine	
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	966,762
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	1,057,658
31.	U cijelosti izuzeti prilivi	
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	
33.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	740,459
34.	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	
35.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	
36.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	740,459
37.	Neto likvidnosni odliv	317,198

Podaci o neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog koeficijenta

Banka je dužna osigurati minimalni NSFR, koji predstavlja odnos između ASF (Raspoloživo stabilno finansiranje, engl. Available stable funding) i RSF (Potrebno stabilno finansiranje, engl. Required stable funding) koji iskazuje kao procenat. U skladu sa tim Banka je dužna kontinuirano održavati NSFR od najmanje 100% u izvještajnoj valuti, bez obzira na stvarnu nominaciju u valuti. Koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR) - ima za cilj promovisanje otpornosti kroz duži vremenski period stvaranjem poticaja za banke da kontinuirano finansiraju svoje aktivnosti sa stabilnijim izvorima finansiranja.

Koeffcijent neto stabilnog izvora finansiranja		Iznos	Potrebno stabilno finansiranje	Raspoloživo stabilno finansiranje	Koeffcijent
		0010	0020	0030	0040
0010	POTREBNO STABILNO FINANSIRANJE	6,241,157	2,261,296		
0020	RSF od imovine centralne banke	1,292,196			
0030	RSF od likvidne imovine	124,906	7,453		
0040	RSF od vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	74,296	58,434		
0050	RSF od kredita	3,350,681	1,933,915		
0060	RSF od međuzavisne imovine				
0070	RSF od imovine unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite ako je predmet povlaštenog tretmana				
0090	RSF od doprinosa garantnom fondu centralne druge ugovorne strane				
0100	RSF od ostale imovine	217,613	201,759		
0110	RSF od vanbilansnih stavki	1,181,465	59,736		
0120	RASPOLOŽIVO STABILNO FINANSIRANJE	4,986,028		3,794,775	
0130	ASF od stavki i instrumenata kapitala	592,994		592,994	
0140	ASF od depozita stanovništva	2,601,667		2,413,031	
0150	ASF od ostalih nefinansijskih klijenata (osim centralnih banaka)	1,495,264		759,811	
0160	ASF od operativnih depozita				
0170	ASF od obaveza i obavezujućih linija unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite na koje se primenjuje povlašteni tretman				
0180	ASF od finansijskih klijenata i centralnih banaka	213,703		19,592	
0190	ASF od obaveza prema drugoj ugovornoj strani koja se ne može odrediti				
0200	ASF od međuzavisnih obaveza sa odobrenjem Agencije				
0210	ASF od ostalih obaveza	82,400		9,347	
0220	NSFR				167,81%

1.6 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige kao i na pristupe za mjerenje, odnosno procjenu tog rizika:

a) izvore ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja;

b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju;

c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora usljed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama.

Izvori kamatnog rizika i učestalost njegovog mjerenja

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Kamatni rizik predstavlja mogućnost promjene kamatne stope u budućnosti koja će prouzrokovati ostvarenje ekonomskog gubitka, odnosno može predstavljati značajnu prijetnju zaradi Banke i njenom osnovnom kapitalu, kroz smanjenje kamatnih prihoda ili povećanje kamatnih troškova. Rizik promjene kamatnih stopa utiče na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Banka Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima kao i Programom upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definiše okvir za identifikovanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje. Ista je zasnovana na postojećim aktivnim i pasivnim proizvodima te ograničena kako grupacijskim i internim ograničenjima (apetit i tolerancija), tako i limitima propisanim od strane lokalnog regulatora.

Primarni izvori kamatnog rizika su:

- Rizik ročne neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom periodu do promjene kamatne stope (tzv. repricing risk). Ovom riziku je banka izložena zbog ročne neusklađenosti datuma dospjeća (za fiksne kamatne stope) i datuma ponovnog utvrđivanja kamatne stope (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine i obaveza. Kamatno osjetljive izvore u bankarskoj knjizi u najvećoj mjeri čine depoziti i kreditne linije dok najveći dio kamatno osjetljive imovine čine kreditni plasmani klijentima.
- Rizik krive prinosa je rizik koji proizilazi iz promjene oblika i nagiba krive prinosa (tzv. yield curve risk)
- Rizik osnove je rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.
- Rizik opcije (tzv. option risk) proizilazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja).

Prema lokalnim propisima Banka izloženost prema kamatnom riziku u bankarskoj knjizi mjeri prema jednostavnom izračunu pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, i ista može iznositi najviše 20% regulatornog kapitala, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

Dodatno, Banka je uspostavila interne limite gdje eksponiranost kamatnom riziku bankarske knjige mjeri u smislu:

- Potencijalne promjene ekonomske vrijednosti mjere se na dnevnoj osnovi putem BPV i VaR izvještaja
- Očekivane promjene neto kamatnog prihoda (zarada pri riziku – engl. Earnings at risk) mjere efekte ponovnog utvrđivanja cijena prema grupnoj metodologiji. Izračuni se rade kvartalno.
- Očekivane promjena neto kamatnog prihoda (zarada pri riziku – engl. Earnings at risk) mjere efekte ponovnog utvrđivanja cijena prema lokalnim/internim pretpostavkama definisanim od strane ALCO odbora. Izračuni se rade kvartalno.

Kontrola kamatnog rizika kroz monitoring iskorištenost BPV i VaR limita za ukupnu poziciju kao i značajne valute (BAM, EUR, USD) prati se na dnevnoj osnovi, o čemu se ALCO komitet izvještava mjesečno a Uprava i Nadzorni Odbor kvartalno. Izvještaji o izloženosti kamatnom riziku definisani prema lokalnoj regulativi se sačinjavaju na mjesečnoj osnovi i dostavljaju ALCo Odboru, Upravi i Nadzornom Odboru i Odboru za rizike kao i Agenciji za bankarstvo FBiH na kvartalnoj osnovi.

Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Mjerenje kamatnog rizika se bazira na mjerenju potencijalnih promjena ekonomske vrijednosti (BPV) kao i očekivanim promjenama neto kamatnog prihoda (ISI) prema internoj metodologiji i mjerenju odnosa promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige u odnosu na regulatorni kapital prema propisima i metodologiji lokalnog regulatora (Agencije). Za izračun ekonomske vrijednosti bankarske knjige u okviru mjerenja za regulatorne svrhe koristi se pojednostavljeni obračun, odnosno pristup standardnog kamatnog šoka, kao paralelni pozitivan i negativan pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena.

Shodno internoj metodologiji, identifikacija kamatno osjetljivih proizvoda podrazumijeva utvrđivanje da li se proizvodi odnose na kategoriju aktive ili pasive, utvrđivanje njihove granularnosti, vrste kamatne stope (fiksna ili promjenjiva), narednog datuma ponovnog utvrđivanja kamatne stope, valute, roka i opcija (npr. krediti sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa opcijom automatskom produženja, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja sredstava i dopunjavanja, svi proizvodi sa ugrađenim floor-om i cap-om).

Shodno "FBA Uputstvo za kamatni rizik u bankarskoj knjizi" definiše postavke za tretman izvještajnih pozicija kamatnog rizika i to kako slijedi:

- ✓ primljena/data sredstva po viđenju (a'vista) sredstva učesnika novčanog tržišta: transakcijski računi i depoziti po viđenju raspoređuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca;
- ✓ primljena/data sredstva po transakcijskim računima i revolving krediti raspoređuju u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- ✓ sredstva obavezne rezerve izdvojena kod CBBiH uključuju se u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- ✓ finansijski derivati iz člana 8. Odluke uključuju se u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke o tehnikama smanjenja kreditnog rizika;
- ✓ ulaganja u dužničke vrijednosne papire raspoređuju se u vremenske zone u nominalnim iznosima glavnice prema ugovorenoj dinamici;
- ✓ ulaganja u ostale dužničke vrijednosne papire uključuju i vrijednosne papire koji se nalaze u portfoliju zajmova i potraživanja;
- ✓ ulaganja u investicione fondove raspoređuju se ovisno o strukturi ulaganja fonda u kamatno osjetljive instrumente; a ako banka nije upoznata sa strukturom ulaganja procjenjuje udio i strukturu kamatno osjetljivih pozicija na osnovu prospekta investicionog fonda; imovina i obaveze s anuitetnom otplatom raspoređuju se u vremenske zone u skladu s ugovorenim otplatnim planom u iznosu rate glavnice odnosno anuiteta glavnice;
- ✓ repo/reverse, repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani/od druge ugovorne strane uključuju se kao odnosne pozicije u primljenom/datom kreditu;
- ✓ nekvalitetne izloženosti se tretiraju kao kamatno osjetljive pozicije na neto osnovi, nakon umanjenja za očekivane kreditne gubitke, čije raspoređivanje u odgovarajuće vremenske zone treba odražavati planirani iznos i period priliva očekivanih novčanih tokova;
- ✓ klasične vanbilansne stavke: garancije, akreditivi, izdate mjenice i druga jemstva, okvirni krediti, obaveze finansiranja i druge klasične vanbilansne stavke se ne smatraju kamatno osjetljivim pozicijama;

- ✓ dospjele pozicije ne smatraju se kamatno osjetljivima.

Promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Banka je u 2023. godini bila u okvirima regulatornih i internih limita. Banka je sa krajem drugog kvartala 2023. godine bilježila iskorištenost internog BPV limita za ALM segment u iznosu od 106,29 hilj KM od ukupnog limita od 342,27 hilj KM, što je ukupna iskorištenost limita za sve valute od 31%, dok je u okviru CM segmenta u iznosu od 4,82 hilj KM od ukupnog limita od 52,8 hilj KM, što je ukupna iskorištenost limita za sve valute od 9%.

Izveštaji o kamatnom riziku zasnovani na lokalnoj regulativi pokazuju rezultat promjene ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital od 6,03% na dan 30.06.2023.

Iskorištenost RBBH StdVarHistAlIEC limita je iznosila 1.504 hilj KM od ukupnog limita od 13.691 hilj KM, što je ukupna iskorištenost limita od 10,99%.

1.7 Neopterećena (nezaložena) i opterećena (založena) imovina banke

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na:

a) knjigovodstvenu vrijednost neopterećene (nezaložene) i opterećene (založene) imovine

Posmatrano kroz ukupni portfelj vrijednosnih papira Banke prepoznavamo da je na izvještajni datum dio portfelja opterećen, odnosno korišten kao obezbjeđenje za izvor finansiranja, dvije kreditne linije supranacionalnih finansijskih institucija: European Investment Bank (u daljem tekstu EIB) i Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu EBRD).

Od ukupnog portfelja vrijednosnih papira Banke (segmenata Riznica i Tržišta), knjigovodstvene vrijednosti BAM 186,96 mio, knjigovodstvena vrijednost opterećenog dijela je BAM 6,141 mio (3,28% ukupnog portfelja). Navedeni iznos opterećene imovine od BAM 1,25 mio gdje je kolateral predstavlja izdanje vlade Poljske u korist EIB-a i BAM 4,89 mio gdje je kolateral predstavlja izdanje vlade Kraljevine Holandije u korist EBRD-a, što je osnov za obezbjeđenje preostalog iznosa navedenih kreditnih linija (EIB-a čije je stanje duga BAM 1,19 mn i EBRD-a čije je stanje duga BAM 3,91 mn) na dan 30.06.2023.

Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti		
Ulaganja u dužničke instrumente	6.141	
Ulaganja u vlasničke instrumente		
Ostalo		

b) strukturu opterećene (založene) imovine, prema vrsti imovine, uz posebno navođenje promjena nakon posljednje javne objave;

Dio portfelja vrijednosnih papira koji je predmet obezbjeđenja EIB kreditne linije predstavlja izdanje vlade Poljske, nominalne vrijednosti od po BAM 1,25 mio (EUR 0,64 mio). Izdanje je denominirano u EUR valuti, svrstano u portfelj funkcije Riznica i to kao hold to maturity pozicija (ulaganja koja se drže do dospijea). Dodatno izdanje je utrživo od strane Evropske centralne banke.

Dio portfelja vrijednosnih papira koji je predmet obezbjeđenja EBRD kreditne linije je izdanje vlade Kraljevine Holandije, nominalne vrijednosti od po BAM 4,89 mio (EUR 2,5 mio). I izdanje je denominirano u EUR valuti, svrstano u portfelj funkcije Riznica i to kao hold to maturity pozicija (ulaganja koja se drže do dospijea). Dodatno izdanje je utrživo od strane Evropske centralne banke.

Promjena iznosa imovine koja je predmet obezbjeđenja kreditnih linija u odnosu na kraj 2022. godine je rezultat dodatnih povlačenja sredstava iz istih kao njihovih redovnih otplata.

c) strukturu opterećene (založene) imovine unutar bankarske grupe;

Na izvještajni datum Banka nije imala opterećenih, založenih vrijednosnih papira kod neke druge banke članice grupacije.

d) opisne informacije o utjecaju njenog poslovnog modela na nivo opterećenosti i važnosti opterećenja za njen model finansiranja;

Poslovni model Banke predviđa mogućnost obezbjeđenja alternativnih, dodatnih izvora finansiranja:

- ugovaranjem Repo poslova

- ugovaranjem kreditnih linija uz zalaganje vrijednosnih papira (pledžiranje).

Banka ima stabilnu strukturu izvora finansiranja, prvenstveno depozitnu osnovicu, na kojoj najvećim dijelom zasniva poslovne planove. Planiranjem portfelja vrijednosnih papira koji predstavlja dodatni liquidity buffer (zaštitni sloj likvidnosti), prvenstveno u segmentu Riznica, Banka obezbjeđuje i adekvatnu osnovu za obezbjeđenje dodatnih izvora finansiranja zalaganjem istih (od kreditora ali i drugih članica grupacije).

Nivo opterećenosti portfelja vrijednosnih papira direktno je proporcionalan poslovnim planovima i potrebama Banke, ali u manjem dijelu i izdavaocem i vrstom vrijednosnog papira (radi definisanja korektivnog faktora). Opterećenost dijela portfelja vrijednosnih papira na izvještajni datum je u skladu sa poslovnim planom i očekivanim vrijednostima.

e) o prekomjernom osiguranju kolateralom, odnosno o slučajevima kada je vrijednost imovine date u zalog veća od knjigovodstvene vrijednosti sredstva;

Knjigovodstvena vrijednost opterećenih, založenih vrijednosnih papira je na izvještajni datum veća od iznosa potrebnog kolaterala, a što je rezultat smanjenja preostalog iznosa kreditne linije zbog redovnih otplata kao i haircut-a (korektivnog faktora) koji klirinška kuća obračunava na tržišnu vrijednost opterećenih vrijednosnih papira. Istovremeno knjigovodstvena vrijednost opterećenih vrijednosnih papira ne odstupa od njihove tržišne vrijednosti.

f) opis općih uslova ugovora o osiguranju kolateralom koji su sklopljeni radi osiguranja obaveza banke;

Po osnovu dvije Kreditne linije ugovoren je zalog vrijednosnih papira kao instrument obezbjeđenja. Radi se o kreditnoj liniji sa Evropskom investicionom bankom (linija potpisana 03.05.2006. godine) i Evropskom bankom za obnovu i razvoj (linija potpisana 19.10.2022).

Sa Evropskom investicionom bankom, pored Ugovora o finansiranju, potpisan je i Okvirni Ugovor o zalogu. Ugovorom su definisani detalji zaloga vrijednosnih papira, čuvanje istih, njihova zamjena, kao i prava i obaveze kako zalagodavca i zalogoprimca, tako i institucije – klirinške kuće kod koje se drže založeni vrijednosni papiri. Također su definisani i troškovi čuvanja založenih vrijednosnih papira.

Pored okvirnog Ugovora o zalogu sa kreditorom, između Banke i institucije – klirinške kuće kod koje se čuvaju vrijednosni papiri (Clearstream) potpisan je i Ugovor o upravljanju kolateralom (založenim vrijednosnim papirima).

Sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj detalji zaloga vrijednosnih papira, čuvanje, njihova zamjena te prava i obaveze strana oko zaloga i držanja vrijednosnih papira definisani su posebnom klauzulom ugovora o finansiranju. Založeni vrijednosni papiri se prema ugovoru o finansiranju drže kod Evropske banke za obnovu i razvoj.

g) ostale informacije koje su važne za procjenu njene opterećene imovine.

Banka je u gore navedenom tekstu dostavila sve informacije koje je smatrala važnim, a u vezi sa opterećenom imovinom.

1.8 Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolaterali

a) *kvalitet izloženosti razvrstan u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka;*

Pregled izloženosti razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ispravka vrijednosti za Nivo 1 kreditnog rizika	Ispravka vrijednosti za Nivo 2 kreditnog rizika	Ispravka vrijednosti za Nivo 3 kreditnog rizika
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)	1,412,394	-	-	1,090	-	-
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4 + 2.5)	3,194,576	313,573	130,148	21,493	36,302	109,000
3. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (3.1 + 3.2 + 3.3 + 3.4)	11,904	1,146	93	-	-	-
4. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (4.1 + 4.2 + 4.3 + 4.4)	525	-	1	-	-	-
5. Potraživanja po finansijskim najmovima	-	-	-	-	-	-
6. Derivatni finansijski instrumenti	-	-	-	-	-	-

b) *kreditni kvalitet kredita prema sektorskoj strukturi kredita;*

	Nivo kreditnog rizika 1		Nivo kreditnog rizika 2		Nivo kreditnog rizika 3	
		Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: restrukturirani krediti		Od čega: restrukturirani krediti
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	808,246	85	98,482	1,680	3,519	2,718
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	9,331	-	748	48	13	-
1.2. B Vađenje ruda i kamena	779	-	50	-	-	-
1.3. C Prerađivačka industrija	171,361	6	29,082	369	385	251
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	1,586	-	71	-	-	-
1.5. E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodaranjem otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	9,734	4	1,452	209	-	-
1.6. F Građevinarstvo	21,106	37	1,631	-	114	11
1.7. G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	461,107	18	33,714	864	2,630	2,053
1.8. H Prijevoz i skladištenje	28,531	20	9,449	71	407	353
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	1,179	-	519	42	3	-
1.10. J Informacije i komunikacije	31,854	-	2,982	-	-	-
1.11. K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	28,855	-	5,787	-	-	-
1.12. L Poslovanje nekretninama	6,433	-	586	-	-	-
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	7,593	-	1,607	35	51	50
1.14. N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3,389	-	802	30	16	-
1.15. O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	22,440	-	8,923	-	-	-
1.16. P Obrazovanje	811	-	36	-	-	-
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1,273	-	784	-	-	-
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	182	-	-	-	-	-
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	700	-	259	12	-	-
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	-	-	-	-	-	-
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	2	-	-	-	-	-
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	1,503,042	5,209	169,444	4,611	17,496	1,439
2.1. Opća potrošnja	1,217,898	4,977	158,517	4,445	16,451	1,434
2.2. Stambena izgradnja	265,845	219	9,952	73	996	1
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	19,299	13	975	93	49	4
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	2,311,288	5,294	267,926	6,291	21,015	4,157

c) kreditni kvalitet restrukturiranih izloženosti;

Pregled kreditnog kvaliteta restrukturiranih izloženosti	Nivo kreditnog rizika 1 - restrukturirane izloženosti	Nivo kreditnog rizika 2 - restrukturirane izloženosti	Nivo kreditnog rizika 3 - restrukturirane izloženosti
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	5,317	6,325	4,161

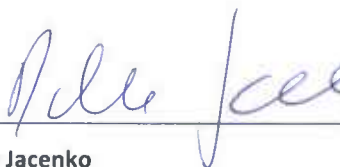
d) promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda, što uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje;

Promjene stanja nekvalitetnih izloženosti	Početno stanje	Novi nekvalitetni krediti u izvještajnom periodu (+)	Oporavak (-)	Naplata (-)	Računovodstveni otpis (-)	Trajni otpis (-)	Ostalo (+/-)	Krajnje stanje
Pravna lica	4,499	1,120	(201)	(284)	-	-	(1,615)	3,519
Stanovništvo	18,198	8,170	(2,794)	(4,380)	-	-	(1,698)	17,496
Ukupno	22,697	9,290	(2,995)	(4,664)	-	-	(3,313)	21,015

e) podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka.²

Raiffeisen bank dd Bosna i Hercegovina je u segmentu pravnih lica imala dvanaest predmeta stečene materijalne aktive u knjigama banke na dan 30.06.2023. godine. Radi se o nekretninama knjigovodstvene vrijednosti 1KM.

U segmentu stanovništva evidentirana su četiri predmeta stečene materijalne aktive u knjigama banke na dan 30.06.2023. godine. Radi se o nekretninama evidentiranim po knjigovodstvenoj vrijednosti od 1 KM.

Peter Jacenko

Predsjednik Nadzornog odbora

Broj: 1-9-38905-F6-3-NO/2023

² Iznosi u nominalnoj vrijednosti.